

Revista de Cancioneros Impresos y Manuscritos

número 6 - año 2017

ISSN: 2254-7444

ARTÍCULOS

Conservare criticamente è, tanto quanto innovare, un'ipotesi. La edición de textos de tradición única (desde la perspectiva gallego-portuguesa)

Mariña Arbor Aldea

1-25

«Justa fue mi perdición»: The Context, Authorship and Abiding Popularity of a Courtly *Canción*

Roger Boase

26-39

Soggettività ed emotività nella poesia realistica medievale: dai trovatori al Duecento italiano

Simone Marcenaro

40-71

El *Juego Trobado* de Jerónimo de Pinar: Datación del poema e identificación de los miembros de la Casa Real

Óscar Perea Rodríguez

72-114

El *Llibre de cançons*, un cançoner cinccentista desconegut

Albert Rossich

115-243

Los poemas castellanos del *Túmulo Imperial de la gran ciudad de México (1560)*. Edición y comentario

Víctor Manuel Sanchis Amat

244-273

RESEÑA

***Cartapacio de Pedro de Penagos (Real Biblioteca de Madrid, II-1581)*, ed. José J. Labrador Herraiz y Ralph A. DiFranco**

Óscar Perea Rodríguez

274-278

EL LLIBRE DE CANÇONS, UN CANÇONER CINCCENTISTA DESCONEGUT*

Albert Rossich

Institut de Llengua i Cultura Catalanes (Universitat de Girona)
albert.rossich@udg.edu

El maig de 2013 vaig adquirir a la casa de subhastes Balclis, de Barcelona, un cançoner català manuscrit del segle XVI. L'interès d'aquest text, fins ara completament desconegut, m'ha decidit a donar-lo a conèixer oferint-ne la transcripció, precedida d'una breu presentació, tot esperant poder-ne fer més endavant un estudi més aprofundit.

No se sap res de la història antiga del manuscrit. L'últim posseïdor del cançoner va ser la senyora Camil·la Monasterio Canut (1922-2013), barcelonina, membre d'una família de militars. Era filla del coronel Àngel Monasterio Ollivier (mort el 1925 a la batalla d'Alhucemas) i de Camil·la Canut Gorps (morta el 1960). Tot i la relació sovintejada que els seus hereus mantenien amb ella, mai no els havia parlat del manuscrit, ni sembla que l'hagués pogut adquirir per interès propi, de manera que hem de pensar que formava part del patrimoni familiar des d'una època reculada. No seria estrany que hagués pertangut sempre a una mateixa família, la qual l'hauria custodiat fins avui, perduda la consciència de qui n'havia estat l'autor.

* Aquest treball s'inscriu dins el projecte del MINECO núm. FFI2015-70095-P. Vull agrair els comentaris que m'han fet sobre el manuscrit Alberto Blecuá, Joana Escobedo, Joaquim Garriga, Anna Gudayol, Sadurní Martí, Marc Mayer i Pep Valsalobre.

Es tracta d'un manuscrit format inicialment per set plec cosits de 4 bifolis (=8 folis) o 6 bifolis (=12 folis), de 21,5 x 15,5 cm. Està foliat d'origen (el foli 63 va ser numerat, erròniament, 53), però se n'han perdut bastants fulls. Actualment només es conserven el bifoli 4-5 del primer plec, els ff. 9-10, 12-13 i 15-16 del segon plec, els ff. 29-36 del quart plec, els ff. 49-60 del sisè plec i els ff. 61-71 del setè plec (el f. 61, solt). Perquè aquest últim plec fos complet, hi hauria d'haver un últim full que no s'ha conservat. Vegem-ho en esquema:

Plec 1	4 x 4	ff. 1-8 (falten els ff. 1-3 i 6-8)
Plec 2	4 x 4	ff. 9-16 (falten els ff. 11 i 14)
Plec 3	6 x 6	ff. 17-28 (falten tots)
Plec 4	6 x 6	ff. 29-36
Plec 5	6 x 6	ff. 37-48 (falten tots)
Plec 6	6 x 6	ff. 49-60
Plec 7	6 x 6	ff. 61-72 (falta el f. 72)

El resultat és que actualment hi ha 59 folis conservats i 32 de perduts: aproximadament un terç del total. El cançoner està relligat en pergamí flexible, cosit pel lloc al llibre, amb dues tires de cuir de reforç. A la coberta de davant es pot llegir el que sembla una signatura de notari amb la data *mcccc/xxxvij*. Es tracta, sens dubte, d'un pergamí reaprofitat temps després per fer les cobertes del cançoner, perquè els fulls sobresurten de la coberta un centímetre per sota i pel costat contrari del lloc. Potser havia recobert un altre llibre abans, ja que les tapes van ser plegades amb unes solapes amples a l'interior: si haguessin estat preparades per primer cop per a aquests plec haurien pogut protegir tota l'amplada dels fulls en lloc de deixar-los sobresortir. Al darrere es pot llegir, amb dificultat: *Aquest libra es de cansons*. Vet aquí la coberta davantera:

Llibre de cançons, coberta

El manuscrit transcriu les composicions a doble columna; no es veuen marques de pauta. El paper és uniforme, tot de la mateixa procedència, amb una filigrana visible a bastants fulls per la part del cosit, que representa un pelegrí dins un cercle, una figura ben coneguda dels especialistes. Oriol Valls i Subirà la va localitzar per primer cop en un document català del 1500, unes dècades abans que fos documentada a Itàlia (1970, I: 397). Amb diverses variants, aquesta marca apareix en papers catalans que van de 1500 a 1600. La nostra és molt semblant a la que té el número 1591 de l'inventari de Valls (1970, II: 231), que prové d'un document vigatà datat l'any 1516, i la coincidència que també presenti les inicials B i P a sota el dibuix porten a creure que són del mateix fabricant.

La lletra que predomina al manuscrit pertany també al segle XVI. La comparació del cançoner que ens ocupa amb el *Cançoner barceloní de Joan Boscà* (ms. 359 de la Biblioteca de Catalunya), de la primera meitat del segle, per exemple, editat amb el facsímil del manuscrit per Martí de Riquer (1945), o l'acarament amb la lletra d'un altre manuscrit de la Biblioteca de Catalunya copiat el 1542, reforça la idea que el nostre no pot estar gaire allunyat d'aquests en el temps. Pel tipus de lletra podem concloure, per tant, que aquest *Llibre de cançons* va ser copiat a mitjan segle XVI o no gaire més tard. Vegem el f. 22^v del cançoner de Boscà, el f. 6^v del ms. 1694 de la Biblioteca de Catalunya, i a continuació els ff. 54^v i 58 del nostre manuscrit:

Esta es sem quello
que assi me tiene afumado
que nose fino quello
arunque soy a vos hablando
esta mi alma con ello
y de ver me suena es que yo
nose tiene por to
mi enro mas soy su camino
se me haze mas ansema
ved en guanta peno vino

Note Cunque mas hablar
medico nony me furado
de mi te quero arizar
que e por no bre Cuy dabo
si mas ay do no biaz
yes mi Cesa agui comprado
en ospital sin plazer
quel amor a fabricando
para poder arger
agui endel es mal ligado

Ms. 359 de la Biblioteca de Catalunya, f. 22^v

font escrit lo pñt cancell
de un andreu solanell viuy
dimecres que compta / 19 / de
juny mes de Julio any 1542

So estas yo andreu solanell
en las segües farsas

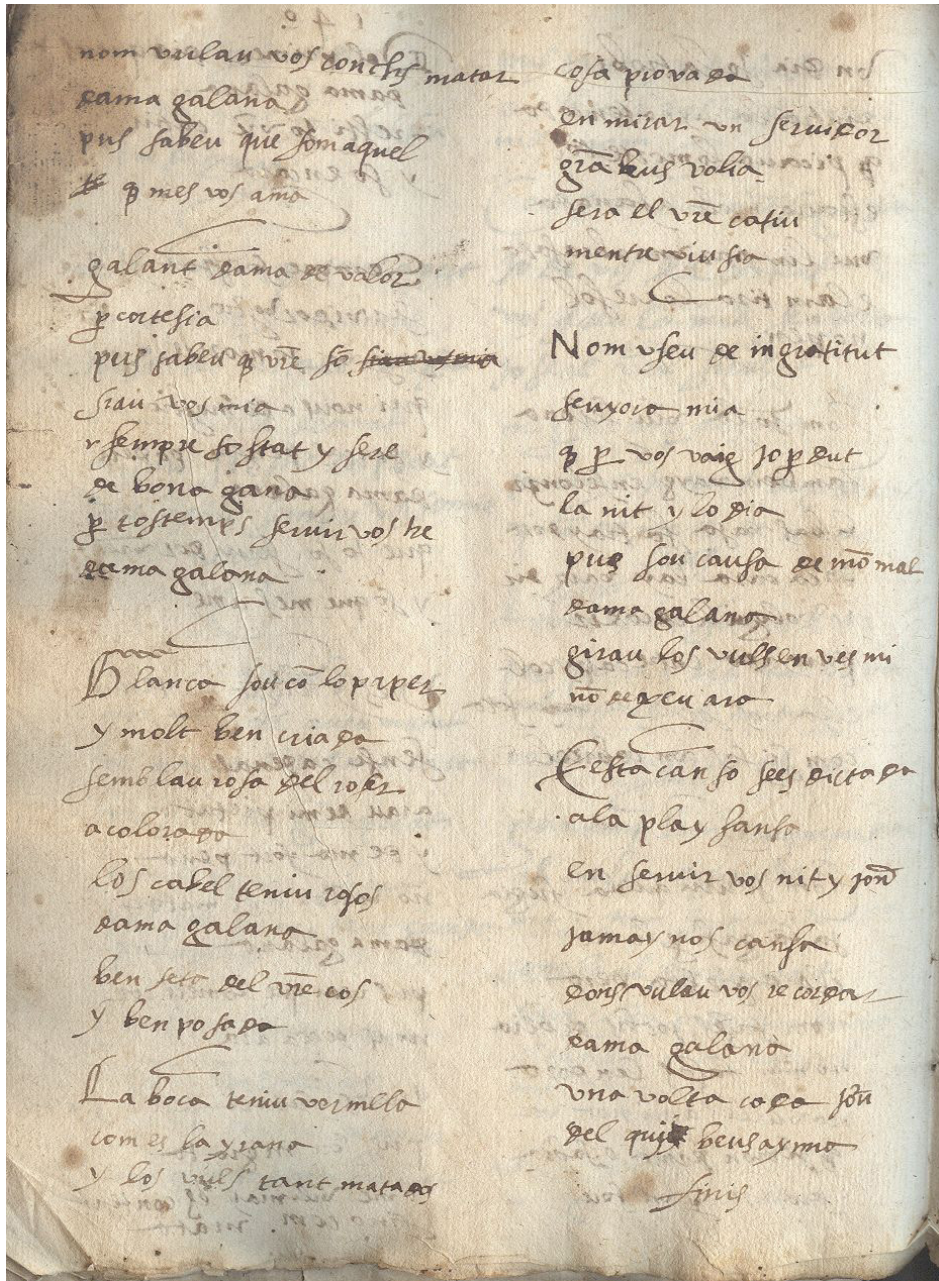
Et prima é la primera Comay
fuy font de barcelona. ^{fin} fin
dos personages soes un soldat y un
page / fore la primera por
solanell y yoha blanc y los
com blanc y beccia del em-
perador / é la qual farsa ce mueda
ye sus personages / primo un
galant / y un meso y un pastor / y
una dama y una mesa / soldat
lo galant / feya mo goema por
solanell y yo la mesa / y el soldat
feya yo la dama feya beccia de
emperador / la mesa feya com blanc
lo pastor feya yoha blanc

Mes fuy é una comedia é llari
é fore agerona uns quars judia
ns é ore se fin un galant

Mes so estas ^{en una altra} fore é la pñm vila
de pñm orde y feya dos personages
un biscaia y un sabuarg

Mes so estas é una altra fore é
de é la pñm vila de pñm orde
ye fin dos personages soes un page
ques deya cremes y un vell ques deya
laques / momentanes la dita come
dia launet

Ms. 1694 de la Biblioteca de Catalunya, f. 6^v

Llibre de cançons, f. 54v

Jo mirant vos en la cara
anim par sia del mon
benaya deu y sa mare
que na ciutat semblant po
mes galant sou que serena
y plena de argent viu
entre totes

Vro fama se scampa
en las bandes de ponent
siu sabian desta roma
virenian y de ponent
sim a ceptava el aro
de molt tornava viu
entre totes

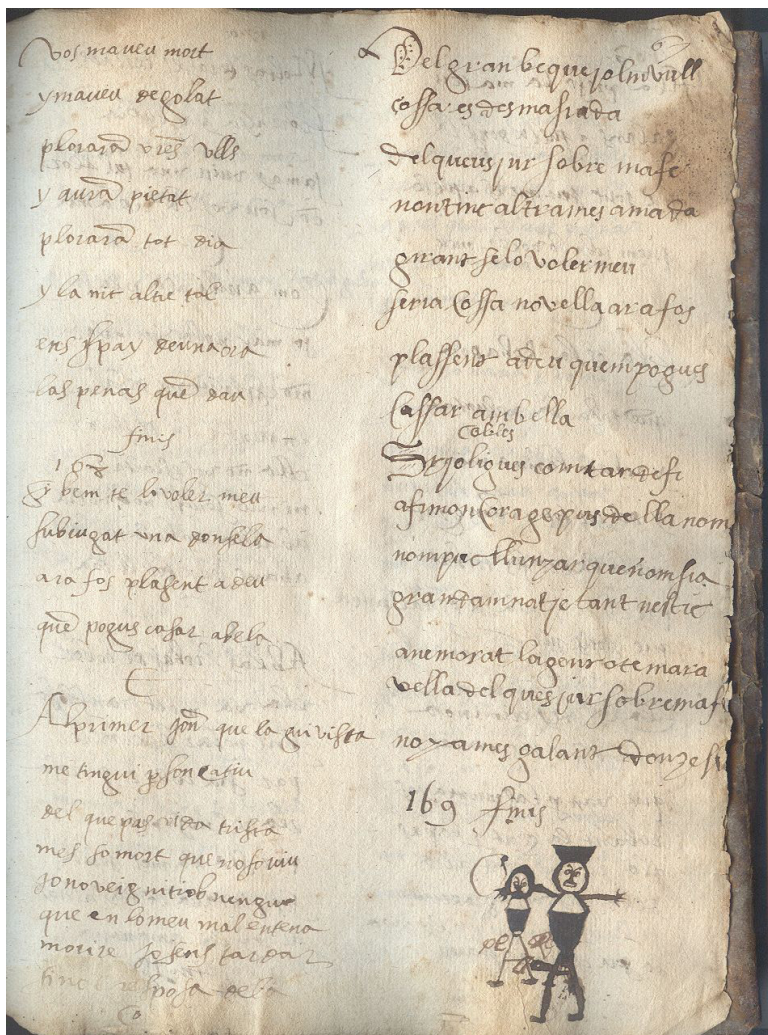
No volia començar
de loar vro nobleza
pus no so p acabar
de dir vro gentileza
ni mes dir y cotar

la resta q vos tenid
entre totes

148. Finis
Dolor infinita
ma p sono te
leuan me la vida
la causa no se
No so molt encara
mes greu pena sent
to sempre se prepara
en dar me turment
co mes le seruido
manco amor me te
leuan me

Mes com no deualo
aquel fa argent
quid uemas la roba
la cotn no tocas gens
deuant ma senyora
pus alie no he
leuan me la vida

Al cançoner hi ha lletres de diverses mans, però n'hi ha una que domina a gairebé la totalitat del manuscrit. Fa l'efecte d'haver estat el resultat d'una transcripció realitzada de manera relativament seguida, tot i que alguns fulls de cap al final (ff. 64^v, 65^v, 66^v) denoten una escriptura més ràpida i descurada. Al f. 67 una segona mà, més maldestra, copia les últimes estrofes del poema a la columna de la dreta:

Llibre de cançons, f. 67

Com veiem, a l'extrem inferior de la pàgina es reproduïx un dibuix força barroer que representa un home vestit amb un capell i el membre viril en erecció, i darrere seu una dona amb cosset i faldilla. La forma del capell no permet deduir gran cosa sobre la condició de qui el porta: sembla un barret pla, sense becs. Una peça així devia ser d'ús comú i el ninot deu representar algú amb mitges i calces fins al genoll (un gentilhome, un notari, un estudiant...). Hi ha unes lletres gargotejades que potser són *pe* (al costat de la dona) i *do* (al costat de l'home). El dibuix no està en relació amb el poema que hi ha a sobre ni amb el que ve a continuació.

L'últim poema comptat porta el número 177, i coincideix amb el final de la primera mà. Al f. 70 es mostra un nou canvi de mà, que sembla que es pot identificar amb la de la del f. 67. Aquesta segona mà, també del segle XVI, va aprofitar l'espai en blanc del final per completar el poema 177 i incloure-hi altres composicions sensiblement més descurades i que semblen inacabades.

La presència de dues mans (una de general i una altra d'ocasional) en un manuscrit de caràcter particular pot tenir explicacions diverses, però l'examen dels poemes permet apuntar una hipòtesi: que la primera mà no sigui la de l'autor. Si ho fos, no presentaria errors de comprensió com el que apareix esmenat al poema 13,4 (f. 9), ni transcripcions tan corrompudes com la del poema 20 (f. 12) o el 125 (f. 49) —en què el copista sembla que no hagi entès l'ordenació dels versos a l'esborrany que copia—, ni lliçons tan deturpades com les de 30,5 i 12; 64,18; 76,17; 126,9; 138,21 o 155,24-26. No es tracta d'un autògraf, doncs, sinó més probablement d'un apògraf, és a dir, d'una còpia molt pròxima als originals o que reproduïx directament els textos escrits de la mà de l'autor. Segurament l'autor va fer passar en net la seva producció per un copista professional, amb bona lletra i numerant els poemes, mentre que l'altra mà sí que és la d'ell, que en una segona fase escriu sobre el seu manuscrit, completant o assajant noves peces. Seria una hipòtesi versemblant, i quedaria reforçada per la presència d'alguns estilemes repetits, com els epítets *donsela cos graciós* (72,6), *galana cos graciós* (128,2) i, al final, *senyora cos donós* (179,3), *senyora cos lleal* (179,11), *senyora*

cos plasent (179,15), que proven que els poemes copiats per aquesta segona mà són del mateix autor que va compondre els anteriors.

Per completar la descripció del manuscrit he de consignar l'aparició escadussera de dues mans més al f. 71^v, que hi van escriure quatre versos més i una sentència, però això ja no deu ser obra d'aquell poeta.

Totes les composicions que formen el cançoner ens són conegudes únicament per aquest testimoni; cap altre manuscrit ens les ha transmès. Els temes i la llengua de les cançons s'adiuen perfectament amb el que podríem esperar d'un recull de mitjan segle XVI. Entre fragmentàries i senceres, n'hi ha 100, totes en català excepte dues (núms. 23 i 24) que són en castellà, però del mateix to que la resta. Les interferències de formes catalanes en aquests dos poemes delaten un autor amb un coneixement molt pobre de la llengua castellana, sens dubte pertanyent al territori del català oriental. El contingut del llibre, en fi, amb un estil força homogeni i un caràcter unitari, reforça la convicció que es tracta d'un cançoner d'autor, i no pas d'un cançoner col·lectiu. Aquest autor, però, no ens és conegut. La falta dels tres primers fulls ens ha privat del títol que devia dur el recull de cobles, i eventualment d'alguna indicació d'autoria. Però, si bé no en sabem el nom, sí que en tenim una autodescripció al final del poema 143, on se'ns presenta de manera versemblant:

L'home que les ha dictades
és en la flor del jovent;
de cantar ell no en sap gaire,
amic és de molta gent.
Si no les ha bé dictades
no us ne cal meravellar;
si en res ha feta errada,
perdó us ne vol demanar.

Les poques vegades que es fa referència al llibre des del mateix còdex, es parla de *cançons* (com també a l'escrit de la contracoberta). L'autor qualifica els seus versos de cançó (núms. 1, 16, 73, 140, 145) o de cantar (35). En una ocasió, però, la indicació mètrica o musical és *contrapàs* (141). Fos com fos, les poesies anaven destinades també

a la lectura, tant o més que al cant. Els destinataris devien ser algunes dames, o la gent del seu entorn. Els noms femenins que apareixen no tenen per què ser autèntics: Margarida (141) o Blancaflor (177,12 [vers ratllat]). A la cançó 142 el poeta es refereix explícitament a la lectura d'un seu llibre de poemes: «vós portau la carta / de mon ben aimar: / *Llibre d'amorettes*;¹ / llegit l'haveu vós». Es devia tractar d'un recull anterior al nostre manuscrit, segurament més curt, tot i que podia incloure poesies que després van ser recopiades aquí. Fos com fos, per designar el cançoner conservat he optat pel títol *Llibre de cançons*, com l'anotació que hem vist que s'apuntava a la contracoberta: *Aquest libra es de cansons*.

Vet aquí la relació dels primers versos del recull:

- 1/ [...] moriré prestament [acèfal]
- 2/ Senyora, millor me trop [àpode]
- 13/ Trista és la vida mia
- 14/ No tinc res que sia sa
- 15/ No vullau matar, senyora
- 16/ Res no·m do de mon trebal
- 17/ Per una gentil casada
- 18/ Amós falses y traydoras [àpode]
- 20/ [...] vós no sou dita petita [acèfal]
- 21/ Los ulls y·l cor an gran debat
- 22/ Bonas amoretas
- 23/ Pues la mi murte queréys
- 24/ Al miraros os perdi
- 25/ Citar-vos faré, senyora
- 26/ No viu may una tal dama [àpode]
- 29/ Tantas són las penas
- 30/ Per què·m turmentau, ma vida
- 31/ Més estim la mort
- 32/ Pus en tanta manera
- 33/ Contemplau-lo, pus podeu

1 Hi ha un altre *Llibre d'amorettes* en català que no té res a veure amb aquest: es tracta de la traducció d'un tractadet místic francès del segle XIV de característiques ben diferents (Romeu 1993).

- 34/ Aquests ulls me donan pena
- 35/ Si bé no so de la vila
- 36/ No vul amar, pus no so volgut [àpode]
- 61/ Per lo bé que us vul, galana
- 62/ Pus vós sou la contramestra
- 63/ Una senyora é servida
- 64/ Agrasiada senyora
- 65/ Vós sou la ciutat murada
- 66/ Per servir la gentilesa
- 67/ Girau-los ab amargura
- 68/ La que·m fa penar tot dia
- 69/ May una tal dama viu
- 70/ No·m vulau axí tractar
- 71/ Pus so posat en tal cas
- 72/ Galana, la vostra mor
- 73/ Excelent na gentil nina
- 74/ Ab delit o sens delit
- 75/ Què faré jo del canonet
- 76/ Pus aveu deslberat
- 77/ En pensament estic, galana
- 78/ Trista és ma vida
- 79/ O, teribla pena mia
- 80/ Enculpat so sens per què
- 81/ Bé estic en cruel pena [àpode]
- 125/ Per cantar y per balar
- 126/ Rosa fresca colorada
- 127/ Totom vos està mirant
- 128/ Vós qui anau per la dansa
- 129/ Vaja fora la gitara
- 130/ Molt estic maravelat
- 131/ Pus de amós so apartat
- 132/ Al matí de sant Joan
- 133/ Al tros de ma senyora
- 134/ Bé so benaventurat
- 135/ Jo ningú no puc forsar
- 136/ Un·imatge pintaré

- 137/ Si ma riquesa no y basta
138/ Si mil anys sabia estar
139/ Lobas vaja, sa traydora
140/ Del primer dia que us viu
141/ Bé-m turmentau lo meu cor [*Contrapàs*]
142/ O gentil senyora
143/ Bé-m persegueix la Fortuna
144/ Dias à estic en presó
145/ Una donsela volria
146/ Gentil senyora gaya
147/ Gran és lo nom de la-stela
148/ Dolor infinida
149/ Pus és tala ma ventura
150/ La nit tota nueta
151/ Ja remey nengú no té
152/ Estic fet un altre Job
153/ Tant sou bela y galant
154/ Galana, dir me fareu
155/ Pus la nit és pasada
156/ Pus ma voluntat és vostra
157/ No-m doneu tanta de pena
158/ Galant dama agrasiada
159/ Dama sou de gran valor
160/ Fins que-m porten soterar
161/ O, val Déu, com sou cruel
162/ Gentil dama de alegransa
163/ Pus vós me robau, senyora
164/ Jamay no y faré, aymia
165/ Galana, la vostra amor
166/ Donau-me algun adjutori
167/ Moriré per vós, galana
168/ Si bé-m té lo voler meu
169/ A la presó la mateu,
170/ Moltas teras é cercades
171/ Galana, per ben amar
172/ Per molt que siau amada

173/ Si sospir per ma senyora
174/ O, castel tant alterós
175/ Sy ab vós no puch parlar
176/ Adeu-siau ma vida
177/ Sy conquistar-la poria
[178/] Sempre vos perseguiré
[179/] Gentil senyora, valeu-li a l'om
[180/] Jo som aquell que us am de cor

L'aparició d'aquest cançoner constitueix un notable esdeveniment per a la literatura catalana, ja que no en coneixíem cap altre d'aquestes característiques. Es conserven més cançoners copiats a Catalunya al segle XVI, com els que transmeten les obres d'Ausiàs March, però reproduïxen poemes d'època anterior. D'altres apleguen quasi exclusivament obres en castellà, com el cançoner barceloní de Boscà, al qual m'he referit abans; o bé són de caràcter devot o de circumstàncies, com el cançoner de Joan Salom de la Biblioteca Apostòlica Vaticana (1567-1568).² I hi ha els dos manuscrits que recopilen les obres de Joan Ferrandis d'Herèdia i de Joan Pujol. Els cançoners impresos contenen bàsicament peces castellanes, com el *Flor de enamorados* (València 1557?; veg. Romeu 1972: 62) i el *Sarao de amor* (València 1561), confegits per Joan Timoneda. El panorama es completa amb les edicions de conjunts poètics individuals, com *Las Obras de don Joan Fernández de Heredia* (1562), els *Dos libros de Pedro Seraphín de poesia vulgar en lengua cathalana*, de Pere Serafí (1565), o *La singular y admirable victòria [de Lepant]*, de Joan Pujol (1573). Però el que no teníem —o no coneixíem— era un cançoner d'autor tan extens, tan homogeni i exclusivament de tema amorós.

Els historiadors, enfrontats a aquest tipus de lírica cançoneresca, han manifestat a vegades una certa decepció pel seu caràcter rutinari i repetitiu, per comparació amb el corrent d'inspiració petrarquista o renaixentista que es desenvoluparà a partir de Boscà o Garcilaso. I això que «la poesía cancioneril se mantiene viva a lo largo de los Siglos de Oro, y que su presencia se deja sentir no solo en un Castillejo, sino también

² De publicació imminent (Rossich, Valsalobre & Martines 2017).

en obras como la égloga I de Garcilaso. Poesía tradicional y poesía italianizante —observava Álvaro Alonso (1995: 52-53)— no pueden concebirse como dos corrientes paralelas, sin puntos de contacto o de intersección». Sigui com sigui, sovint s'ha titllat la poesia *cancioneril* de retrògrada, tòpica i amanerada. Referint-se al to predominant d'aquest tipus de cançons, molt allunyades de l'optimisme associat al renaixement, Francesca Vendrell s'expressava així:

El tema amoroso, derivado de la tradición trovadoresca, preside en muchos cancioneros, si bien la dominante amorosa no alcanza una plenitud de optimismo y de ideal logrado, sino que queda traducida en un tono menor de cadencias melancólicas, que las penas de amor, los desdenes, las ausencias, las veleidades de las damas arrancan a las plumas galantes de sus apasionados y platónicos admiradores (Vendrell 1953: 55).

Contra aquest menysteniment van reaccionar estudiosos com Otis H. Green (1949), Keith Whinnom (1969) o Michael Gerli (1994). Brian Dutton, més ambivalent, es referia a «esta poesía maltratada, y en varios casos tantas veces injustamente condenada. No puedo decir que estos tomos contengan millares de joyas preciosas, pero sí hay creaciones poéticas de gran interés artístico. Sin embargo, sigue siendo verdad que muchos poemas tienen más valor para la historia política, social y hasta folclórica que para la historia estética» (1990: vi-vii).

Ara no és el moment d'explicar les característiques de la poesia de cançoner, àmpliament difosa en l'àmbit hispànic, i escassament documentada fins ara en català.³ Diguem tan sols que veiem comparèixer en aquest cançoner els tòpics de la submissió a la dama, l'exaltació de la seva bellesa, la insatisfacció de l'enamorat, el desdeny i la crueltat d'ella que contrasta amb la fidelitat del galant... (Alonso 1995: 15-21). El ressò de la tradició trovadoresca barrejada amb la poesia popular castellana i el reflex d'altres influències porten a una síntesi interessant que s'hauria d'estudiar amb més deteniment. Per exemple, al poema número 21 trobem un motiu de llarga tradició en

³ He d'esmentar, en tot cas, les mostres cançonístiques incloses per Josep Romeu al seu *Corpus d'antiga poesia popular* (2000).

la poesia amorosa, com és el debat entre els ulls i el cor per saber qui s'ha enamorat primer (Badia 2003). El tema segurament s'havia convertit en una cançó popular (cf. Romeu 2000: 299, núm. 309), ja que el retrobem en un contemporani del nostre anònim, Joan Timoneda, que comença una cançó amb uns versos molt semblants: «Ulls y cor ab gran debat / estan desijant saber / qui s'enamorà primer».⁴ A vegades és una expressió tòpica que podem rastrejar en tota la tradició literària anterior, com *pres y ligat* (65,9; 80,7; 140,13). També el poema 24 recorda la tornada d'un villancico de Juan del Encina: «Pues que ya nunca nos véis / no sé por qué lo hacéis».⁵ En fi, a 132,29 surt la reina de Carmènia, que fa pensar en el rei de Carmènia que apareix al llibre iv de la novel·la de cavalleries *Belianís de Grecia*, de Jerónimo Fernández (Pedro de Santillana, Burgos, 1579). En el cançoner que dono a conèixer aquí el to és habitualment llastimós i trist, però també hi ha poemes festius que reflecteixen l'alegria de viure i fins un erotisme una mica pujat, com el número 2, o el 69, o el 150 en què la veu poètica és la d'una dona. No em sé estar de fer notar, en fi, que en un cas (núm. 17) celebra així la dama casada:⁶

No hi ha cosa més galana
que és l'amor de la casada:
no vol que li aneu davant
fins que ve a la vesprada;
llavors vos de a [=darà?] entrada,
ab ella poreu parlar.

No sempre ens trobem, doncs, bevent dels tòpics del gènere. És veritat que moltes idees es repeteixen en diversos poemes, i que d'altres no semblen gaire afortunades, com els elogis a la mare de la dama per haver-la nodrida bé (127,3-5; 136,33-34)

4 Anònim [Joan Timoneda], *Cancionero llamado Flor de enamorados*, Barcelona: Claudi Bornat, 1562, f. 10. La primera edició d'aquest cançoner, avui perduda, devia haver aparegut a València el 1556 o 1557 (Romeu 1972: 71-72).

5 Música de Juan del Encina, *Cancionero Musical de Palacio*, núm. 271 (Romeu 1965: 381).

6 Als exemples que reproduïxo en aquesta introducció, modernitzo l'ortografia.

o la idea que Jesucrist l'havia criada i heretada en bellesa (125,5-7). Però en altres passatges ens sorprèn la novetat de plantejaments. Notem el que diu al núm. 135:

Jo ningú no puc forçar
la llibertat, vida mia:
si de mi us voleu llunyar,
lo sant esperit vos guia.

La llibertat que us doní
també la'm volguí aturar:
si mudàveu d'aimador
que jo també pogués mudar;
mes jo no vull començar
ni en part ni en partida:
si de mi us voleu llunyar
lo sant esperit vos guia.

El poeta ens parla d'una llibertat que reclama tant per a ell com per a ella, cosa ben insòlita a la poesia amorosa de l'època. Una idea semblant apareix al poema 35. Tampoc no és gens habitual la baralla que el poeta detalla al núm. 139, un poema que fa servir un llenguatge dialectal i rústic. Ni els raonaments del núm. 151, en què s'expliquen les xacres de la vellesa.

Pel que fa la versificació, predomina la cançó derivada de la dansa provençal. Normalment ens trobem amb un encapçalament de quatre versos que expressen el motiu central de la composició. Segueixen dues o més estrofes, que comencen amb rimes noves i es clouen reprenent les rimes, i moltes vegades els versos sencers, del final de l'encapçalament. En aquests poemes trobem, això sí, irregularitats mètriques, imatges repetitives (*gentil, galana, dama agraciada, dama singular*), oposicions sistemàtiques (*amor/dolor, vida/mort, pena/cadena*). Tot i que aquests fenòmens no són estranys en les composicions popularitzants, la sistematicitat d'aquests trets reforça la idea que són composicions d'un mateix autor.

Un bon nombre de les irregularitats en la versificació o de falta de coherència argumental —versos desplaçats, repeticions, oblit, hipermetries o hipometries— poden ser degudes al copista. Pensem que els originals podien estar saturats de

correccions, substitucions, provatures i rectificacions. Ho explica molt bé Antonio Carreira:

El proceso de pasar a limpio las obras, paradójicamente, es responsable de muchos errores en la transmisión textual de nuestra literatura áurea, y no solo de la poesía, porque la realizan gente asalariada, amanuenses o escribientes, que no tienen por qué entender bien la letra, las tachaduras y las enmiendas de los borradores [...]. La copia queda muy clara, por lo que parece muy correcta, pero no lo es casi nunca, a menos que el autor la haya revisado cuidadosamente, igual que sucede con las pruebas de un impreso (2004: 607).

Sense entrar en un estudi lingüístic detallat, voldria referir-me a alguns trets recurrents de la llengua de les cançons. Pel que fa a l'ortografia, és freqüent la confusió de les *aa* i *ee* àtones, *d'l* per *ll*, *r* per *rr*; i, ocasionalment, *d'a* per *o*, *y* per *ny*. Notem també la vacil·lació entre *-c* i *-ch* en posició final. Les confusions entre *aa* i *ee* àtones es produeixen de manera aleatòria, fins i tot en mots que rarament apareixen mal escrits: *ni perlas fines / na farien* (núm. 142).

El caràcter popular de les cançons, relativament pròxim a l'oralitat, explicaria els casos de ieisme: *ceya*, *plomays*, *reya* (=rella), *vyada* (=ullada), i l'ocurrència de l'article salat en un poema que reproduïx un diàleg amb una serventa (núm. 139), així com alguns vulgarismes: *ayre* (=airé, 'iré'). La insistència a escriure el plural d'*amor* o *favor* sense *-r-* indica inequívocament una pronúncia poètica *amós*, *favós* [ə́mos, fə́βos]. També *llus* (=llurs).

Pel que fa a la morfologia, hi ha alguna ocurrència de la forma reforçada de l'article, escrita *al*: *si al que jo us dic no feu* (núm. 141), *al meu cos sospira* (núm. 142), *Al meu cor riuria tostemps* (161,25), i més rarament *el* (16,7; 34,15); és fruit del caràcter semipopular dels textos. En la conjugació, hi ha alternança entre alguns morfemes verbals equivalents, com *so* i *som*, *aguera* i *agués*, i entre el passat o perfet simple i el perifràstic, i hi ha un ús molt abundant de la tmesi (*posar-m'é*, *penedir-se-n'ha*, 'se'n penedirà'; *fer-te-n'ia*, 'te'n faria'). Sintàcticament, hi ha construccions interessants: *oc y* (núms. 32, 78, 132, 174), *mala* (= 'malament', núms. 34, 176),

no ni (núms. 133,25; 139,33; 171,39 i 43; 177,11), *de tot* (=‘del tot’, núms. 61,10; 68,9; 138,8; 144,8; 161,11; 178,21).

El lèxic és generalment pobre i repetitiu, però no pas mancat d’interès. Hi ha coexistència d’algunes formes pròximes, com *dons*, *doncs* i *doncas* (=donques), *volria* i *voldria*, *gonyar* i *guanyar*. Alguns mots són absents dels nostres diccionaris, com *augmentesa* (trempera), *merraquejada* (?), *perinetas* (?), *runflosa* (elegant) o *baysar* (besar), aquest en una forma que revela la vigència d’una tradició autòctona posttrobadoresca. Dic autòctona perquè no és imaginable un manlleu a l’occità antic ni menys un occitanisme modern, ja que ‘baisar’ havia esdevingut un mot obscè (=copular) i aquí encara significa indubtablement ‘petó’. El mateix caràcter poètic tenen els arcaïsmes *aymar*, *aymador*, *plasent*. Sí que podria ser un occitanisme contemporani, en canvi, la forma *ostal*, per ‘casa’ (162). D’altres paraules remetent a un lèxic quotidià que no és habitual en els textos poètics: *loger* (=lloguer, 25,2), *contramestra* (62,1), *profertas* (72,5 i 13), *lauro* (=llauró, ‘feina de llaurar’, 133,2), *restoblaría* (‘tornaria a sembrar el mateix’, 133,21)... Hi ha algun castellanisme curiós, com *amigo* (150,23), *agena* (163,20), i fins algun gal·licisme, com és el cas, potser, de *blanxa* [*com flor de lir*] (núms. 146, 149) o *jolia* (=bonica, 170,18).

CRITERIS D’EDICIÓ

Com el que el meu objectiu primordial aquí ha estat donar a conèixer un document i no pas abordar-ne una edició comentada destinada a un públic genèric, intervenció puntualment en el text sense modernitzar-ne el conjunt l’ortografia: tan sols, per afavorir la lectura, regularitzo l’accentuació,⁷ el guionet i l’apòstrof aplicant a les formes del text la normativa vigent; separo i ajunto les paraules segons l’ús actual, i modernitzo els usos de *i/j* i *u/v*, les majúscules i minúscules i la puntuació. Utilitzo el punt volat quan hi ha una elisió que avui no té representació gràfica. Corregeixo els

⁷ Faig excepció a la normativa usant accents diacrítics en dos casos especials: *à*, *é*. Això es justifica per la confusió fàcil entre unes grafies a què no estem habituats (avui diferenciem entre la forma verbal *ha* i la preposició *a*; entre el verb *he* i la lletra *e*).

errors evidents⁸ justificant-ho amb nota. Finalment, en cursiva indico les abreviatures que desfaig; entre parèntesis angulars <>, la inclusió de fragments omesos o correccions d'errors evidents; entre claudàtors [], les observacions de pèrdues de text o restitucions de fragments danyats. Les supressions o modificacions s'indiquen en nota. Quan parlo de fragments omesos em refereixo especialment als versos de la tornada, dels quals el cançoner només transcriu les lletres o mots inicials. (Algunes vegades, quan la tornada de dos versos encapçala la composició, no hi ha la indicació de repetició).⁹ No indico les rectificacions del copista quan són simples correccions sobre la marxa, tret dels casos que ofereixen alguna particularitat digna de comentar, i elimino la C [=calderó, cobla] que precedeix cada estrofa. La foliació és la del manuscrit: això explica que hi hagi salts allà on han desaparegut els fulls.

Una qüestió especial és la transcripció incorrecta al cançoner de les formes plenes dels articles i pronoms febles en lloc de les reduïdes —*lo* per '*l*, *me* per '*m*, *se* per '*s*, *ne* per '*n*, *vos* per *us*, etc.—, que sovint trenquen la mètrica del vers (per exemple, al poema 16, vers 13; al 21, versos 1 i 5; o al 166, versos 5 i 6). Al poema 135, la tornada fa *si de mi us voleu lunyar*, però dues de les repeticions comencen amb la fórmula *si de mi vos*, cosa que comporta una síl·laba de massa. Perquè el vers mantingui les síl·labes que ha de tenir, s'hi ha de restituir la forma *us*. A vegades el copista corregeix l'error sobre la marxa (135,26), però molts altres cops no s'hi fixa: *vna ora lo dia*, en una sèrie de versos de quatre síl·labes mètriques, pressuposa un original *un oral dia* (=una hora al dia). És clar que no són aquests els únics casos de descurança mètrica que trobem al cançoner, però he optat per esmenar sempre aquestes mostres de mal ús de les formes plenes, elidides o reforçades, partint del còmput mètric correcte, indicant-ho sempre en nota. A part d'aquests casos, limito les notes explicatives als problemes

8 No considero errors evidents irregularitats gràfiques habituals a l'època, com l'ús de *l* per *ll*, *r* per *rr*, *s* per *ss* i viceversa; mantinc, doncs, *agesem* (transcrit *agésem*) per *aguéssem*; *luyar* per *lunyar* (=llunyar), *quant* per *quan*, *qi* per *qui*; *veix* per *veig*, etc.

9 Restitueixo la tornada al final de la cobla només si la rima de l'últim vers o la unitat de sentit de l'estrofa justifiquen l'enllaç.

que ha presentat la transcripció, sense entrar a aclarir el sentit del text ni comentar les incidències de la versificació. Consigno les lectures dubtoses, les esmenes fetes al text per eliminar errors evidents i algunes particularitats lèxiques o morfològiques que expliquen per què en aquell cas no queda justificada la correcció del text del manuscrit. Algun cop, però, en el cas de grafies infreqüents, he considerat imprescindible oferir una orientació per a la lectura, com *luyar*, llegiu 'llunyar'; *garayaré*, llegiu 'guerrejaré'; etc.

BIBLIOGRAFIA CITADA

- BADIA, Lola (2003), «De l'amor que educa a la passió culpable: Jordi de Sant Jordi, xi versus Ausiàs March, iv», dins *Professor Joaquim Molas: memòria, escriptura, història*, 1, Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, pp. 85-97.
- CARREIRA, Antonio (2004), «El manuscrito como transmisor de humanidades en la España del Barroco», dins *Barroco*, 1, ed. P. Aullón de Haro, Madrid, Editorial Verbum, pp. 597-618.
- DUTTON, Brian (1990), *El cancionero del siglo xv c. 1360-1520*, 1: *Manuscritos*, Salamanca, Universidad de Salamanca.
- GERLI, Michael (1994), *Poesía cancioneril castellana*, Torrejón de Ardoz, Ediciones Akal.
- GREEN, Otis H. (1949), «Courtly Love in the Spanish Cancioneros», *Publications of the Modern Language Association of America*, 64, pp. 247-301.
- RIQUER, Martín de (1945), *Juan Boscán y su cancionero barcelonés*, Barcelona, Archivo Histórico-Casa del Arcediano.
- ROMEU I FIGUERAS, José (1965), *La Música en la Corte de los Reyes Católicos*, iv-2, Barcelona, Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- ROMEU I FIGUERAS, Josep (1972), *Joan Timoneda i la «Flor de enamorados», cançoner bilingüe. Un estudi i una aportació bibliogràfica*, Barcelona, Real Academia de Buenas Letras [reed. dins *Poesia en el context cultural del segle xvi al xviii*, 1, Barcelona, Curial, 1991, pp. 11-137.]
- ROMEU I FIGUERAS, Josep (1980), «Poesies populars del segle xiv, procedents del *Libre d'amorettes* i d'un manual de notari», dins *Actes del Cinquè Col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes*, ed. J. Bruguera i J. Massot i Muntaner, Montserrat, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 257-285.
- ROMEU I FIGUERAS, Josep (2000), *Corpus d'antiga poesia popular*, Barcelona, Editorial Barcino.
- ROSSICH, Albert, Pep VALSALOBRE, i Vicent MARTINES (eds.) (2017), *Un cançoner català del Renaixement a Roma. Les poesies de Joan Salom, astrònom valencià*, Amsterdam, John Benjamins Publishing Company («Ivitra Research in Linguistics and Literature»).
- VALLS I SUBIRÀ, Oriol (1970), *Paper and watermarks in Catalonia*, 2 vol., Amsterdam, The Paper Publications Society (Labarre Foundation).
- VENDRELL DE MILLÁS, Francisca (1953), «Los cancioneros del siglo xv», dins *Historia General de las Literaturas Hispánicas*, 2, dir. Guillermo Díaz-Plaja, Barcelona, Barna, pp. 53-70.
- WHINNOM, Keith (1968-1969), «Hacia una interpretación y apreciación de las canciones del *Cancionero general*», *Filología*, 13, pp. 361-381.

ANÒNIM

<LLIBRE DE CANÇONS>

[f. 4]¹⁰ [1/ (*final*)] au[...]
moriré prestament
de pena y turm[en]t.

Avent-la ara d[...]
no tinch jo remey,
sinó morir prest
per vostre servey:
morir serà vida,
si tal no consent
y fer-me content.

Par-me que serà,
senyora, millor
morir per amar
que viure ab dolor;
almenys poran dir
que so pasient
passant lo turment.

Seré pasie[...]:
senyora, pensant
que muyra per vós,
que sou tant galant;
pregau per a mi,
qui seré abscent
si no só m[ere]xent.

Pus no puch est[ar],
senyora, ab [vós],
posar-m'è a cantar
algunas l[ah]ós
de las que teniu
molt perfetament,
per fer-me content.

10 Falten els ff. 1 a 3 del primer plec. Hi ha petites pèrdues de paper en aquest full, que restitueixo (entre claudàtors) quan la correcció és evident.

Primer jo contemple
la testa daurada
de vostres cabells
tan ben consertada,
[f. 4^v] la [...]ltada
y rull tan ardent
que·m dona turment.

Lo front teniu ample
de bona manera,
lo nas delic[at],
xiqueta¹¹ l'orela,
la gal[ta] vermela,
la boca rient:
axò és lo que·m mata
[y]·m dona turment!¹²

La boca rient
par sia coral;
lo parlar plasent
causa de mon mal;
en vós sola està
tot mon pensament:
dons, feu-me content!

De pers[ona] sou
ni gran ni xiqueta;
no·s troba al món
altra més perfeta;
vós sou la sageta
que matau la gent,
ab tant de turment.

11 *xiqueta*: al manuscrit, *gxiqueta*.

12 A diferència de les altres cobles, que són de 7 versos, aquesta en té 8, però no és evident quin vers s'hauria de suprimir.

Cansó

Qui pogués mirar
sots la vestidura
de vostre bel cos
la molta blanchura,
ab gran ermosura!
Ab tot compliment,
feu *que* muyra content.

[f. 5] Qui podia dir
quant són delicades
de vostre bell cos
les ca<r>ns amagades,
y aquelas tocases
agués solament!
Seria content.

Posada

Qui pogués entrar
dins vostre a<r>mari,
y pogu<é>s tocar
lo reliqiari,
o que fos clavari
de un tal a<r>gent!
Seria content.

Posada

En somni, senyora,
molt bé l'è tocat;
de dins¹³ y de fora
per tot so entrat:
si fos veritat
restara¹⁴ content,
dexant lo turment!

13 *dins*: al manuscrit, *dinis*.

14 *restara*: al manuscrit, *restera*.

Po<sada>

Qui volia dir
de vós y cantar
seria, senyora,
may no acabar.
Dama singular,
de preu excelent,
feu sia content!

Posada

Donau-me, senyora,
lo vostre bel cos,
feu puga gustar
de vostres amós.
No vul altra cosa,
ni or ni argent:
feu muyra content!

Y si·m¹⁵ demenau
jo què <u>s donaré,
és tot lo que tinc
de vostra mersè.
No m'escusaré
[f. 5^v] de eser-vos servent:
feu muyra content!

No m'escusaré
ni·m vull escusar:
de tot lo que tinch
vos vul eretar;
a vostre menar
estich prestament:
feu sia content!

15 *si·m*: al manuscrit, *sem*.

Del que jo us deman
volria resposta:
com estich, senyora,
en gràtia vostra,
volria resposta
del vostre intent:
que fos prestament.

Mirau com estich
per vós, bona amor:
ab segeta tin<c>h
trevesat lo cor.
Vós sou la dolor;
siau-me l'ungüent
que·m leu lo turment!

*Tornada*¹⁶

Pus per vós, amor,
per<t> jo l'enteniment,
feu muyra content!

Finis

2/ *SENYORA, MILOR ME TROP*
estant vós luny que no prop.

Senyora, al que té calor,
si no serca la frescor,
vindrà en major suor
si no se lunya del foch.
<*Senyora, millor me trop*
estant vós luny que no prop>.

16 *Tornada*: a sobre hi ha una *P* centrada (de *Posada*?); segurament s'ha de considerar un error no esmenat. No és clar si aquesta tornada tancava cada estrofa del poema, o l'última posada, o només la cobla final.

Senyora, *per* vida mia,
jo é fet lo que devia;
pus la culpa no és mia,
auré de pendre conor.
<Senyora, millor me trop
estant vós *luny* que no *prop*>.

[...]

f. 9¹⁷ 13/ TRISTA ÉS LA VIDA MIA!
En qualque mal jorn nesquí:
penas y dolós sentia
ma mare quant me parí.¹⁸

No-n do culpa a ma mare
encara que sia nat,
mes do culpa a mon pare,
perquè m'à engendrat.
Jo crech que és ventura mia,
i que Déu o vol axí:
pena<s y dolós sentia
ma mare quant me parí>.

L'ome que naix ab ventura
per tot lo món pot anar,
que tinga l'amor segura
y sens desvariejar;
més *que* més si sa aymia
servir-l'à fins a la fi:
penas y <dolós sentia
ma mare quant me parí>.

Finis

17 Falten els ff. 6 a 8.

18 *parí*: cor. damunt *pare*.

14/ NO TINC RES QUE SIA SA
sinó sols la voluntat;
un mal tinch que·m matarà
si no me aveu pietat.

Lo mal que jo tinch, galana,
és gran pena y dolor
que·n turmenta ma persona
ab greu turment *per vostra* amor.
Pregaré nostre Senyor
qu·Ell me vulla ajudar,
y que·m do la *vostra* amor
ab què me puga alegrar,

que ninguna altra cosa
que en tot lo món se trobàs
no y basteria, senyora,
que mon mal remediàs,
sinó sols *vostra* virtut
que·m leva la libertat:
suplic *vostra* gentilesa
no·m fasa morir damnat.

f. 9^v Si *per* vós jo pert, senyora,
lo *que* may poré cobrar,
que és la ànima pecadora,
vós conte ne aureu de donar;
del que us tinc *per* perilosa,
si cometeu tal peccat,
que de Déu ni de sa mare
may vos sia *perdonat*.

Posada

Gran pietat tinc, senyora,
de vostre defaliment
si dins espay de una ora
vós no·m feu estar content;
lo meu cos que tostems¹⁹ plora
e no ne aveu pietat:
suplic vostra gentilesa
que li fasa caritat.

Finis

15/ NO VULLAU MATAR, SENYORA,
al que us és leal servent²⁰
suplic-vos molt humilment
que·m siau remediadora.

Com veren los meus uls
la vost<r>a gran gentilesa
tant prest deslberaren
en servir vostra noblesa.
Com jur-vos que sou aquela
la que és merexedora,
suplic-vos molt <humilment
que·m siau remediadora>.

Sospirava, trist de mi,
per fer-me viure ab dolor.
No·m vulau matar axí;
mirau que us som servidor.
Seré jo vostre catiu
y amar-vos-é, senyora.
Suplic-<vos molt humilment
que·m siau remediadora>.

19 *tostemps*: al manuscrit, *tospems*.

20 *servent*: corregit damunt *catiu*.

Vós sou la lum dels meus uls
y crestal molt resplendent,
grasiosa y umil,
matadora de la gent;
girau-vos envés mi
y veureu²¹ mon cor qui plora:
*suplic-vos <molt humilment
que·m siau remediadora>*.

Finis

- f. 10 16/ RES NO·M DO DE MON TREBAL,
pus so sert que·l tinc pasar,
mes dol·me de ma senyora
tant de bé vulla dexar.

Cansó

Res no·m do de ma fortuna,
sinó de mon pobre seny,
que el <que> consolar solia
ara té pendre consel.
Com veix ma senyora,
jo de res no·m maravel
sinó de la sua gentilesa,
que axí·m fa perdre lo seny.

¿Què farà·l²² trist de mon cor,
que may no·s pot reposar,
pus que la mia senyora
de mi tant se vol luyar?²³
No li plau res que jo fasa,
ni m'à ninguna mersè;

21 *veureu*: al manuscrit, *veurer* (?), corregit sobre *veurem*.

22 *·l*: al ms., *lo*.

23 *luyar*: llegiu 'llunyar'.

penedir-se-n'ha sens falta:
may pus no la serviré.

Finis

17/ PER UNA GENTIL CASADA,²⁴
la qual no vul nomenar,
tinc lo cor per a finir,
com de mi és apartada.

O, gentil en gentilesa!
Conversasió, semblant.
De belesa teniu tanta
com la gentil rey<n>a Elena;
en senblansa de balena
sob<r>e los pexos dels²⁵ mar[s].
Tinc lo cor <per a finir,
com de mi és apartada>.

Galant és esta casada,
que és cosa angelical.
De persona molt dalgada,
los vuls té com a mi cal,
la cara molt colorada,
en lo món no té son par.
Tinc lo cor per a finir,
com de mi és apartada.

f. 10^v Als pintós venen per mar
per mirar vostra figura:
ningú no us sab deboxar
ni posar-vos en pintura;
tanta és vostra ermosura
que la gent ne es<t>à admi<r>ada.
Tinc lo cor <per a finir,
com de mi és apartada>.

24 Aquest primer vers va ser copiat dues vegades; el copista va ratllar després la línia de sobre.

25 *dels*: al ms., *de los*.

Si los grans de la erena
se posaven a parlar
no basterían acabar
la vostra g<r>an gentilesa
que nostre Senyor à mesa
en vós, dama²⁶ singular.
*Tinc lo cor <per a finir,
com de mi és apartada>.*

No y ha cosa més galana
que és l'amor de la casada:
no vol que li aneu devant
fins que ve a la vesp<r>ada;
lavós vos de a entrada,
ab ela poreu parlar.
*Tin<c> lo cor <per a finir,
com de mi és apartada>.*

Finis

18/ AMÓS FALSES Y TRAYDORAS,
ja may pus me auràs per teu:
abans te fugiré tot dia
com al diable de la Creu.

Un temps m'aveu detengut
amostrant voler-me bé,
y jo, per ma joventut,
en vós vaig posar la fe,
no pensant en lo menyspreu
que m'aveu donat, sens desmerèxer
de que a mi no-m falta conèxer
lo mal que vós me volleu.

26 *dama*: al manuscrit, *dana*.

Si jo us agués desdenyada,
tinguéreu molta raó
en donar-me la revesa
que·m portà a perdisió;
però clarament sabeu
que en res no us é ofesa:
no us *pertay*²⁷ de gentilesa
desdenyar lo que vós feu.

[...]

f. 12²⁸ [20 (acabament)]/ [...]
vós no sou dita petita,
ni²⁹ sou dita masa gran,
abans sou tant bela dama,³⁰
y ben feta de *mon* alt,
ab la seya ben voltada
y ab lo vull tant amorós
per mirar-vos en la cara.

Jo un aniria a sercar
ga<la>na, un tal tresor;
com sou vós la vida mia,
en vós he mesa l'amor.
Si cercava nit y dia
sense may aver repòs,
nunca may no trobaria
una dama tal com vós.

Finis

27 *pertay*: llegiu 'pertany'.

28 Falta el f. 11.

29 *ni*: al manuscrit, *in*. Aquesta composició fragmentària (li falta almenys el primer vers) presenta una versió tan corrompuda que demostra que el copista del manuscrit no podia ser el mateix poeta.

30 *dama*: al manuscrit, començant el vers següent.

21/ LOS ULLS Y·L³¹ COR AN GRAN DEBAT³²
qual fou primer enamorad.

Diuhén los ulls: “Gran raó és
que en ben amar siam primers,
perquè·l³³ cor no y sabia res
si nos no³⁴ agésem avisat.”
<Los ulls y·l cor an gran debat
qual fou primer enamorad.>

Respon lo cor y diu axí:
“Jo la dolor primer sentí,
per la qual rest trist y mesquí,
y los ulls són en libertat.”
<Los ulls y·l cor an gran debat
qual fou primer enamorad.>

Finis

22/ BONAS AMORETAS,³⁵
qui us ayma, sinó jo?
Gentil grasiojeta,
servidor vostre so.

Recort-vos, senyora,
del bon acoliment
que·m féreu en vostra casa,
lo primer parlament;
ara·m girau la cara.
f. 12^v Ay, Déu; y què és axò?
Gentil grasiojeta,
servidor vostre so.

31 ·L: al ms., *lo*.

32 El núm. 21 és corregit damunt un antic 22.

33 ·l: al ms., *lo*.

34 *no*: al manuscrit, *ne*.

35 El núm. 22 és corregit damunt un antic 23.

Si jo us girí la cara,
fiu-o *per* encobrir.
Amor, no penseu ara
que jo u vulla gequir.
La gent és malparlera,
diuen falsa raó.
Gentil grasiojeta,
<*servidor vostre so*>.

Vós no cureu, senyora,
que jo ja sé com va:
vós sou la causadora
de posar-me a *parlar*.³⁶
Trist de mi, què farà
mon cor, de tot asò?
Gentil grasiojeta,
<*servidor vostre so*>.

La pena és tant *gran*
en lo món no té par;
ab grandíssim afany
me feu tot jorn rodar;
may no puc parlar ab vós.
O, Déu; y què és axò?
Gentil <grasiojeta,
servidor vostre so>.

La vostra gentilesa
és causa de ma mort;
per una lyndesa
estich sense conort.
O, Déu, donau-me conort;
par-me *que* es raó.
Gentil <grasiojeta,
servidor vostre so>.

36 *a parlar*: llegiu ‘a parlar’. Al manuscrit, *a pla*. Interpreto que falta el pal de l’abreviatura sota la *p*.

Lo menyar y lo beure
ja-l n'è quasi perdut.
Pus a vós no puc veure,
nostre Senyor me ayut
i-m vula donar salut
per la temptasió.
*Gentil <grasioseta,
servidor vostre so>.*

Finis

- f. 13 23/ PUES LA MI MURTE³⁷ QUERÉYS,
gentil dama valerosa,
s<i>erto³⁸ soi de mi cosa:
que después me anyoraréis.

Si muero *por* vos, senyora,
las campanas tanyerán,
llorarán todos mis parentes
(los que bé me quisesen);³⁹
lorará la misenyora
y dirá tostemos axí.
Dirá: "Agora es murto
al que penava por mi."

Si muro *por* vos, galana,
mandaréys al enterar;
en la sima de la tora⁴⁰
mi corasón areyes⁴¹ pintar,
y diréis: "Por ben amar
es murto esto así".

37 *murte*: enteneu 'muerte'; cf. més avall *murto*, *muro* (però *muero* al v. 5).

38 *sierto*: al manuscrit, *serto*, amb un pic sobre la *r* com si el copista volgués indicar que hi faltava una *i*.

39 *quisesen*: corregit damunt *queseren*.

40 *tora*: llegiu 'torre'.

41 *areyes*: enteneu 'haréis'.

Con las rodilas en tera
rogaréys a Dios por mí.

Finis

24/ AL MIRARO<S> OS PERDÍ;
quando os veo os <es>condéis.
Senyora, ¿por qué lo aséys?

Si lo aséys por darme pena
o porque perda la vida,
io la tengo en dixa buena
que de exo⁴² siáys servida;
afluxaysme una cadena
que concativo me tenéis.
Senyora, ¿por qué lo haséis?

Aquell alto Jesu Christo
que tal gloria os quiso dar,
que suelo⁴³ en avervos visto
muero⁴⁴ io por ben amar,
si muero por vos, senyora,
gran peccado cometréys.
Senyora, por qué lo aséis?

Finis

f. 13^v 25/ CITAR-VOS FARÉ, SENYORA,
si no·m donau lo loger:
o·m pagau o dau penyora;
so del meu é menester.

42 *exo*: ‘eso’, amb interferència d’‘això’?

43 *suelo*: enteneu ‘solo’. Corregit sobre *saulo* (?)

44 *muero*: havia començat escrivint *mo*... i va ratllar la *o*.

Ja us aguera feta sita,
senyora, <a> vostra semblansa,
si no fos per un senyal
quem donàreu en la dansa;
prometés-me un baysar
(testimonis jo no n'he):
o·m pagau o dau penyora;
so del meu é menester>.

Jo no us demanava anel d'or,
no, ni gonelas de grana,
sinó lo vostre bel cos
ab la figura daurada.
Si no·l me donau, senyora,
tostemps vos garayaré:⁴⁵
o·m pagau <o dau penyora;
so del meu é menester>.

Ducats, doblons ni reals
no·m serían bona paga,
sinó lo vostre bel cos,
que a mi tant me agrada.
Si donar no·l me voleu,
prestament yo moriré:
o·m pagau <o dau penyora;
so del meu é menester>.

“En jova, no us enuyeu,⁴⁶
que jo us faré la contenta.”
Suplic-vos no m'oblideu,
la mia amor tant bela.
Davant tota aquesta gent
veus así tot mon bell voler.
O·m pagau o dau penyora;
<so del meu é menester>.

Finis

45 *garayaré*: llegiu 'guerregaré'.

46 *enuyeu*: llegiu 'enugeu'.

26/ NO VIU MAY UNA TAL DAMA
ab los uls com de falcó
com sou vós, galant senyora;
ni de tal condisió.

Nunca la viu jo tant bella
ab l'asgurt⁴⁷ que m té gentil:
par que sia l'asperver
[...]

f. 15⁴⁸ 29/ TANTAS SÓN LAS PENAS
que jo pas per vós
*que no tenían nombre
las mias dolós.*

Ay, si vós o sabíau,
dama angelical,
no comporta<r>íau
que pasàs tant de mal,
ans me besaríau
y diríau vós:
“Aquest és lo jove
que pena per amós”.

Damas y donselas
que són en lo món
totes se humilían
alà on vós sou;
vostra plasant cara
los dona favós,
*que no tenían nombre
las mias dolós.*

Finis

47 *asgurt*: per ‘esguard’. Dubto si és un error o un vulgarisme a partir d’‘esgardar’.

48 Falta el f. 14.

30/ *PER QUÈ·M TURMENTAU, MA VIDA,*
jo que tant vos é servida?

Sy sabíau la esperansa
que tinc de vós may se cansa!
En vostres brasos me sanso;⁴⁹
ajudau-me, la vida mia!
<*Per què·m turmentau, ma vida,*
jo que tant vos é servida?>

Si sabíau com so vostro,
encara que no u demostro!
Vostre servir tant me costa
per vós ma iré un dia.
<*Per què·m turmentau, ma vida,*
jo que tant vos é servida?>

Ay, senyora agrasiada,
Déu vos ha molt bé formada.
Cada dia una vegada
volria que fósau mia!
<*Per què·m turmentau ma vida,*
jo que tant vos é servida?>

Finis

f. 15^v 31/ *MÉS ESTIM LA*⁵⁰ *MORT*
*que no fas*⁵¹ *la vida,*
pus pert la esperansa
tant gran que tenia.

49 *sanso*: per 'llanço' (?)

50 *LA*: al manuscrit, *la lo*.

51 *fas*: cf. 75,8.

Més estim la mort;
dir-vos-é per què:
pus pert la esperansa
y tot lo meu bé.
Mes no és perduda⁵²
la voluntat mia;
*sí és la esperansa
tant gran que tenia.*

Més estim la mort,
senyora, de vós;
que més vos amava
que no lo meu cos.
Ja may mentre visca
tindrè alegria,
*pus pert la esperansa
tant gran que tenia.*

Si us he enuyada,⁵³
deman-vos perdó
ab genols en tera
ab gran contritió.⁵⁴
No mireu, senyora,
la gran culpa mia;
no·m doneu lo càstic
segons merexia.

Finis

32/ PUS EN TANTA MANERA
oblidat m'aveu,
*polida senyora,
guardar-vos deveu.*

52 *perduda*: al manuscrit, *perduda la* (per atracció del vers següent).

53 *enuyada*: llegiu 'enujada'.

54 *contritió*: al manuscrit, *contreitio*.

Lo principi sou vós
que muyra amat:
aprés del servici
me aveu d<e>xat.
Infern vos espera
y no u conexeu;
polida senyora,
<guardar-vos deveu>.

- f. 16 Lucifer vos crida
ab tota sa gent
per donar-vos pena
hoc y greu turment.
Y doncs vós, senyora,
pus que o conexeu,
pulida <senyora,
guardar-vos deveu>.

Finis

33/ CONTEMPLAU-LO, PUS PODEU,
mon voler, la vida mia:
de las quatre parts del cos,
del bras són las tres y mitja.

Vós sou la una de las tres
de las belas de aquest món
podeu-me remediar
de las penas en què som.
Jo no⁵⁵ esper aver ajuda,
galana, sinó de vós:
feu que no muyra *per* vós,
que may en res no us mancaria.

55 *no*: al ms., *no no*.

Senyora, pus vos ham tant
y de virtut sou tota plena,
girau los ulls envert mi
y veureu mon cor qui pena.
Usau-li de lealtat,
no useu de sobergaria:
de las quatre parts del cos
<del bras són las tres y mitja>.

Finis

34/ AQUESTS ULLS ME DÓNAN PENA,
al voler que tot ho creu.
*Ay! Pensar que mala y veu,
que tot ve sobre ma·squena!*

Lo pensar enamorat
m'à portat en tal crehensa
que seré prestament amat
per dona de conexensa;
mes si u fa com la serena,
que m'atura lo pler seu...
*Ay! Pensar <que mala y veu,
que tot ve sobre ma·squena!>*

f. 16^v Aquests béns m'an fet sentir
lo saber e gran altesa
de el seu cors, e quant
més veix mayor riquesa
no⁵⁶ sé res que me'n defena
que no li do·l⁵⁷ poder meu.
*Ay! Pensar que mala y veu,
que tot ve sobre ma·squena!*

Finis

56 *no*: al manuscrit, *ne*.

57 *·l*: al ms., *lo*.

35/ SI BÉ NO SO DE LA VILA,
no·m tingau d'opinió
que de mi sereu servida:
no y dupteu, senyora, no.

Donsela agrasia<da>,
per vós fas aquest cantar.
Des qe us viu una vegada,
may sesà mon cor sospirar;
mes de vós jo tincc penyora
de que us puc dar pasió,
y faré, gentil senyora,
si·m dexau sense rahó.

Galant dama agrasia<da>,
molt me marvel de vós
que la vostra gentilesa
vulla creure los traydós,
mes vostras amós per forsa
no las vull, senyora, no,⁵⁸
sinó que·m torneu resposta
de la vostra entensió.

Finis

36/ NO VUL AMAR, PUS NO SO VOLGUT:
mon temps é perdut.
[...]

f. 29⁵⁹ 61/ PER LO BÉ QUE US VUL, GALANA,
faré quant me manareu;
demanau, galant senyora,
que tot quant volreu aureu.

58 Aquest vers va tornar a ser copiat a sota, i després ratllat.

59 Falten els ff. 17 a 28.

Per lo bé que us vull, galana,
y lo bon voler que us port
no pasa dia ni ora
que de vós jo no·m recort;
pus sabeu *que* mon cor és tot vostre
y de tot guanyat l'aveu,
d<e>mana<u, galant senyora,
que tot quant volreu aureu>.

Demanau, gentil senyora,
tot lo que ajau men<e>ster,
que per gran cosa que sia
jo no us diré “no u puc fer”;
que lo *que* jo us prometré
a la segura o aureu.
Demanau, gentil <senyora
que tot quant volreu aureu>.

Finis

62/ PUS VÓS SOU LA CONTRAMESTRA
y castel de navegar,
supplic-vos, gentil senyora,
altri no·n vullau amar.

No y à nau en tot lo món
ni galera marinera
en levant ni en ponent
que vós no siau primera;
las altras seuen en tera,
que vós sou sobre la mar;
suplic<-vos, gentil senyora,
altri non vullau amar>.

f. 29^v La una de las tres
vós ne sou la capitana;
de quantas n'à <a> sobre la mar,
vós ne sou la més galana;
vós pasau la mar fundada
per los timons a salvar.⁶⁰
*Suplic-vos, <gentil senyora,
altri non vullau amar>.*

Finis

63/ UNA SENYORA É SERVIDA
serca de tres anys o més;
*un altro l'à conqu<i>stada,
trist de mi!, dintre un mes.*

Més de tres anys l'é servida
ab molta pena y dolor,
maltrectant la mia vida
per aver la sua amor.
A Déu ne so pecador,
de tant temps com he malmès:
*un altri <l'>à conquistada,
trist de mi!, dintre un mes>.*

Per guardar-li cortesia
malament me à burlat;
jo li deia cada dia
que·m donàs sa voluntat.
Un altro s'i és gafat
que n'à donat a través:
*un al<t>ro <l'>à conquistada,
trist de mi!, dintre un mes>.*

60 *salvar*: lliçó dubtosa. Sembla corregit damunt de *la ma*.

Dintra un mes s'és donada,
lo que may à fet per mi,
y és-se abandonada,⁶¹
y no sé per quina fi.
De tant temps com la serví
may n'é pogut aver res:
*un altri <l'>à conquistada,
trist de mi!, dintre un mes>.*

- f. 30 Veix que altro⁶² posehex
lo que jo tant é servit:
lo cor me ve a no res,
pus me veix tant avorit.
L'ome que no és atrav<i>t,
ellas no l'estimen res,
*pus altro⁶³ l'>à conquistada,
la traydora, <dintre un mes>.*

Esclatar pensí pel cor
com sabí que la traydora
<a> altri à dada l'amor,
la falsa enganyadora!
L'altro és dins y jo so d<e>fora;
molt va lo joch al revés,
*pus altro⁶⁴ l'>à conqu<i>stada,
la traydora, dins un mes.*

Pus altri à conquistat
lo que jo, per ma simplesa,
tant malament é guardat,
del que estremament me pesa,
pus o pert per ma peresa,
no·m vul clamar ni dir res,
*pus altro⁶⁵ <l'>à conquistada,
la traydora, dins un mes>.*

61 *abandonada*: al manuscrit, *abondonada*.

62 *altro*: corregit sobre *altri*.

63 *altro*: corregit sobre *altri*.

64 *altro*: corregit sobre *altri*.

65 *altro*: corregit sobre *altri*.

Ab dones tenir cabal
és una gran bajanada,
que no n'ix sinó tot mal,
ni conexen qui las ama.
Trencar se puga la cama
qui d'elas fiarà més,
pus altri <l'à conquistada,
la traydora, dins un mes>.

- f. 30^v Be són senblans a les lobes,
las donas desconexens:⁶⁶
perquè las tinguen *per bones*
van sevant⁶⁷ los més dolens,
y giren-se com fan los vents;
no tenen dret ni envés,
pus altri l'à conquistada,
la traydora, en un mes.

Finis

64/ AGRASIADA SENYORA,
o Déu!, qui <u>s porà servir?
La vostra-mor y la mia
la mort l'aurà de partir.

Gentil dama-grasiada,
de vós so enamor<a>t;
creure o podeu, galana,
que us port bona voluntat.
Agrasiada senyora,
creure o podeu vós axí:
la vostra <amor y la mia
la mort l'aurà de partir>.

66 Aquests dos versos també apareixen copiats per error al final de la pàgina anterior.

67 *sevant*: per 'devant' (?).

Vostra amor no m'oblida,
ni may no m'oblidarà;
los meus uls com a vós míran
tot mon cor fan alegrar.
Y dons vós, agrasiada,
al meu cor vós valeu lia,⁶⁸
*la vostra <amor y la mia
la mort l'aurà de partir>.*

Dias ha que vaig cercant
castels, vilas y ciutats
per trobar una senyora
del que estic enamorat.

- f. 31 Nunca may la n'é trobada,
y ara la'm veyg así:
*la v<ost>ra·mor i⁶⁹ la mia
<la mort l'aurà de partir>.*

Finis

65/VÓS SOU LA CIUTAT MURADA
al qual jo no puc entrar;
*faré sonar las trompetas,
lo camp faré retirar.*

Vós sou la siutat murada,
la qual jo vinc dar combat.
Ma persona teniu presa
y mon cor encativat:
teniu-lo pres y ligat,
que no·l ne dexeu enar.
*Faré sonar las trompetas,
<lo camp faré retirar>.*

68 *valeu lia*: text corromput.

69 *i*: al manuscrit, *si*.

O, bandera colorada,
feta de dos mil colós!
Quant serà aquella batala
que serà entre mi y vós?
Jo la mouré, vós la gonyau,
gentil dama singular.
*Faré <sonar las trompetas,
lo camp faré retirar>.*

Tres mília soldats,
senyora, tinc en mon camp;
tots estan aperelats
en dar-vos combat molt gran.
Las muralas són tan altas
no crec que y puga entrar;
*faré sonar las trompetas,
lo camp faré retirar.*

Finis

f. 31^v 66/ PER SERVIR LA GENTILESA,
senyora, que vós teniu
*volria fer una empresa:
servir-vos mentre som viu.*

Los vostres ulls, galana,
com los girau envés mi
sèmblan-me tant amorosos
fan penar mon cor mesquí.
Fan penar mon cor mesquí,
och i-l tenen com a catiu.
*Volria <fer una empresa:
servir-vos mentre som viu>.*

Duas pomas portava·ls pits,
ben compostas y donosas;
miral⁷⁰ són de gran delit
y cosa molt saborosa,
cubertas de lana y li,
que may⁷¹ tal cosa no viu.
*Volria <fer una enpresa:
servir-vos mentre som viu>.*

Finis

67/ GIRAU-LOS⁷² AB AMARGURA,
no seseu de dar combat,
*pus lo meu goig és tornat
dolor, trebal y tristura.*

A l'altre jorn jo viu un bé
que m'esperava alegria;
ara veix *que* é perduda
tota la·speransa mia.
O, trista de ànima mia!
Més valguera no fos nat,
y almanco no pensaria
mon cor tant cruel combat.

- f. 32 Prec a Déu que·m do salut
d'una dama tant volguda;
sants y santas que m'ajut:
ma senyora é perduda.
O, quina desventura!
Més valgera no fos nat,
*pus lo meu goig <és tornat
dolor, trebal y tristura>.*

Finis

70 *miral*: llegiu 'mirall'.

71 *may*: corregit sobre *mal*.

72 *Girau-los*: per "Girau-vos" (?), o més probablement per "Girau los vls" (= 'ulls'; cf. 33,15; 140,59; 157,23), tot i que aquesta última solució faria el vers hiper mètric.

68/ LA QUE·M FA PENAR TOT DIA
co<m> la veig (no u puc negar)
si algun remey no·m dona,
moriré jo sens confesar.

Si algun remey no·m dona
sens confesar moriré;
no y planch la mia persona,
mes l'ànima que y perdré.
De tot me aconorterà
sols que·m puga alegrar:
si algun <remey no·m dona
moriré jo sens confesar>.

May viu dama en la tera
ab tanta perfectió;
la cara té faleguera,
los ulls té com un falcó.
Com vos veix, agrasiada,
de color me feu mudar:
tots los dias de ma vida
vos pogués jo fastejar!

Finis

69/ MAY UNA TAL DAMA VIU
desà ni delà la mar;
crec que Déu vos à criada
*solament per a cantar.*⁷³

- f. 32^v En las ilas de Malorca
ni en las planas de Lió
no·s trobaria tal dama:
resplandent és com lo sol.
D'altra part és molt honesta,
més que més en lo parlar:
crec que Déu vos à criada
<solament per a cantar>.

73 Enteneu: per a ser cantada.

Galana, si fóseu àngel
vós no fóreu més galant;
pintós no fan tals ymatjes,
per bé *que*·l⁷⁴ paper sia blanc.
A mi par *que* sou figura
feta per sobredaurar:
*crec <que Déu vos à criada
solament per a cantar>*.

O, bel parell de pomas,
galana, *que* als pits portau!⁷⁵
No·m direu, agrasiada,
vós, per qui las gordau?
Ja fosen las mias mans
balansas per pesar-las:
solament una ora·l⁷⁶ dia
m'i pogués jo delitar!

Finis

70/ NO·M VULAU AXÍ TRACTAR⁷⁷
i·m doneu un tal turment,
pus sabeu *que* so tot vostre
sense dupte, sertament.

No·m vulau axí trectar
ni·m doneu tantas dolós,
pus sabeu *que* jo so vostro
y moriria per vós.
Del que us deman⁷⁸ seguratat
f. 33 sense dupte, sertament,
mon cos trist, afortunat,
lo qual pasa greu turment.

74 ·l: al ms., lo.

75 Reprèn la imatge de la cançó 66.

76 ·l: al ms., lo.

77 TRACTAR: corregit sobre *matar*.

78 *deman*: per 'demana' (?)

Del que us prec molt, vida mia,
un do me vulau atorgar:
quem doneu *per* cortesia
vostra amor, *que·m* fa penar.
Y de asò us vul molt pregar;
no·m doneu tantas dolós,
si dons no voleu que muyra,
galana, *per* aymar vós.

Finis

71/ PUS SO POSAT EN TAL CAS
no estim jo res ma vida;
per vós me pòrtan al vas,
que sou dama tant garida.

Lo primer jorn *que* jo us viu
los meus ulls vos varen mirar:
veren tanta noblesa
varen-se'n enamorar.
Qui fos libert en perlar!
Diguere-us⁷⁹ ma volunt<at>,
y ara visc desconortat:
lo peril *que·m* fa duptar.

Vós teniu cara de santa,
plena de gran gentilesa;
la *vostra* amor representa
aquella de gran noblesa.
No desig altra riquesa
sinó vós *per* compayia:
lo meu cor alagrar-s'ia,
no moriria ab semblant pena.

Finis

79 *Diguere-us*: enteneu 'diguera-us'.

f. 33^v 72/ GALANA, LA VOSTRA MOR
a mi l'ànima·m trevesa;
mil pesas me fan del cor
com jo no la us é guayada.⁸⁰

Las profertas que·m fahéreu,
donsela cos graciós!
Jo n'aguera mort un home
per servir vostras amós.
Donsela, bé u sabeu vós:
recort-vos una vegada
com vos tenia·l⁸¹ bras al col,
a mon pler vos fastejava.

Las profertas que jo us fiu,
donsela de tant bon cor!
Pensava tenir gonyada,
galana, la vostra amor.
Ara veig molt clarament
que de mi us⁸² sou apartada.
Qui tal consel vos à donat,
que Déu li'n do paga!⁸³

Qui no fa com fer poria
no farà com fer volrà.
Axí me n'à pres a mi
de una dama que volia.
Dins lo cor la tinc escrita,
la figura daurada,
que dels dias de ma vida
no·m poria obblidar.

*Finis*⁸⁴

80 *guayada*: llegiu 'guanyada'.

81 *·l*: al ms., *lo*.

82 *us*: al ms., *vos*.

83 *do paga*: corregit damunt *do la paga*.

84 A la línia següent es copia: 73. *Ab delit o sens delit / cantare una canso*. El text va ser ratllat

- f. 34 73/ EXCELENT NA GENTIL NINA,
mon cor teniu subjugat,
que jo us jur en veritat
vós sou la speransa mia.⁸⁵

Si voleu girar mon cor
ni saber lo mal *que* el⁸⁶ ha,
donau-li la vostra amor,
que ell tant prest gorit serà.
Vós sou font de calfor,
de on l'aygua n'ix tant fina:
las virtuts qui són en vós
de mon mal són medesina.

Vós que sou font de dolsor
y de gran humilitat,
per cosa *que* al món fos
no daré vostra amistat.
Lo turment me fos donat,
que jo res me'n daria:
sol agués la vostra amor
lo meu mal gorit seria.

Finis

74/ AB DELIT O SENS DELIT
cantaré una cansó
per amor de ma senyora,
que·m dona gran pasió.

posteriorment, ja que la cançó es reprèn, sencera, al número 74.

85 *mia*: al manuscrit, *ma*, amb el pic de la *i* sobre la *m*.

86 *el*: llegiu 'ell'.

Si era ora de dinar,
que·m trobàs un poc dispost,
jo la n'aniria a sercar,
a l'armari o al rebost.
Ara crec serà ora,
que ja és prou de matí,
que pendré un tros de pa
y beuré mig glop de vi.

- f. 34^v Umilment l'è <e>scoltada⁸⁷
com ela à parlat.
Companyó, l'anamorada
crec que m'aurà perdonat.
Posí los genols en tera,
metí'm en orasió
per amor de ma senyora,
que·m⁸⁸ dona gran pasió.

Finis

75/ QUÈ FARÉ JO DEL CANONET,
bona amoreta?
*Què faré jo del canonet,
ni de la seda?*

Què faré jo del canonet,
que tant l'estime?
Més lo volria guardar
que no fas⁸⁹ la vida.
Faré-me'n un pasamà,
bona moreta.
*Què faré <jo del canonet
ni de la seda?>*

87 *scoltada*: cor. damunt *suplicada*.

88 *que·m*: al manuscrit, *p quem*, amb la *p* ratllada.

89 *fas*: cf. 31,2.

Faré-me'n un pasamà
per la camisa,
per quant serà esquinsat:
què me'n paria?
De un grau seria
la mia pena.
*Què faré <jo del canonet
ni de la seda?>*

Digau si seria milor
tenir-lo en casa,
y que estigués tancat
dins una cambra,
y tancar-lo ab bona clau
dins un caxetó.
*Què faré <jo del canonet
ni de la seda?>*

Finis

[f. 35] 76/ PUS AVEU DESLIBERAT
ab vós faré mort y vida,
bona·mor dar·m'eu sentida,
si sou de ma voluntat.

Si era cas ni ventura
que us ne volgesen casar,
no volguéseu res prometra,
ni manco cartas jurar;
digau-los que ja sou mia,
que lo cos me aveu donat.
Bona <amor dar·m'eu sentida,
si sou de ma voluntat>.

Si us volían fer prometra,
sapiau-vos defensar:
escriuiu un mot de letra
y vullau-lo'm enviar.
Velgu seu⁹⁰ més tardar
en servir una tal garida.
*Bona amor dar-m'eu <sentida,
si sou de ma voluntat>.*

<Finis>

77/ EN PENSAMENT ESTIC, GALANA,
dit m'an que us voleu casar.
*Trista de vostra persona,
com se vol encativar!*

Tan gran pena pasaré
com vós sereu esposada
per la porta pasaré
com al temps que us fastejava:
tir[ar-vo]s un-uyada;
aq[uest] serà mon saludar.
*Trista <de vostra persona,
com se vol encativar!>*

La mare que us à parida
pot dir vertaderament⁹¹
que à parida una fila
plena de bon sentiment;
las mans teniu de regina
y la veu molt singular.
*Trista <de vostra persona,
com se vol encativar!>*

<Finis>

90 *Velgu seu*: error evident de còpia. Hauria de dir alguna cosa com 'vindria (o vinria) sens'.

91 *vertaderament*: al manuscrit, *vertadera nent*.

f. 35^v] 78/TRISTA ÉS MA VIDA!
Mes, què faré, mesquí?
La que tant volia
no·s cura de mi.

O, senyora digna
y plena de laós!
No pensau *una* ora
en las mias amós?
Que si vós sabía[u]
que tinc dintre [...] cos
nit y *jorn* sospira
per las *vostras* amós.

O, crueltat mala,
oc y desconexent!
Com no feu esmena
que jo sia content?
Vós fóreu feloneta
del que jo us digí.
Tornau, la vida mia!
Vós fereu pau ab mi.

Finis

79/O, TERIBLA PENA MIA!
Lo major mal que jo sent
és⁹² veure-us, la vida mia,
sens dir-vos *mon* pensament.

Sovint pas *vostras* encont<r>adas
anant molt disimolat,
y vós faltau-me la cara
sens aver-ne pietat,
que vaix tot desfigurat:
f. 36 no par sia lo que era;
vós bé m'ó aveu causat
ab *vostras* falsas maneras.

92 és: al manuscrit, *en*.

No siau ara cruel,
pus que may no u sou estada,
ni·m vulau axí matar
ab vostra vista tant clara.
Ajudau-me mentre so viu,
no·m fasau d'amós penar,
que dels dias de ma vida
en res no us puc oblidar.

Esta⁹³ crueltat en vós
no·m par cosa conexent.
Jo a vós no us⁹⁴ mirar
que siam devant la gent,
que lo meu enteniment
per vós és desbaratat.
Trist de mi, no sé què·m fasa:
bé·m teniu encadenat!

Tots los dias de ma vida
restaré jo mal dient
de qui és la culpa
de mon departiment.
Jo prec Déu omnipotent
que El vos do a gustar
la una d'aquelas penas,
senyora, que·m feu pasar.

Lo major mal que jo sent
(si bé ja·l tinc tot gustat)
és amar y no poder dir
a on és ma voluntat.
De axò so aconortat,
altrament de mi fet fora;
enperò la culpa en part
en vós la mir jo, senyora.

93 *Esta*: al manuscrit, *estar*.

94 Sembla que aquí falta una forma verbal com, per exemple, "puc".

f. 36^v No siau, senyora, ingrata
al qui us és fel servidor,
ni-l vullau axí matar
ab las armas de l'amor,
mes juntau al vostre cor
ab lo meu trist pensament.
Altrament jo no puc viure
sinó sempre ab turment.

Finis

80/ ENCULPAT SO SENS PER QUÈ
en mans d'una senyora mia;
jo us jur que cada dia
justísia demanaré.

Enculpat so sens *per què*
com si fos un gran traydor:
teniu-me pres y ligat
ab cadenas de amor.
Pregaré nostre Senyor
que·m fasa tantta de mersè,
que·m fasa alguna justísia
del que li demanaré.

A quals seran los jutjes
que·m volran condemnar,
que sense ningun culpa
me vullan sentensiar,
com vindrà al depositar
davant la mia senyora,
ab gran crit de "via fora!"
justísia demanaré.

Finis

81/ BÉ ESTIC EN CRUEL PENA,
galana, *per vostra amor*,
que no és dia ni ora
que no us tinga en mon cor.

[...]

f. 49⁹⁵ 125/ PER CANTAR Y PER BALAR,
senyora, portau corona
sobre quantas damas són,
de Fransa en Barselona.

Com Jesuchrist vos criava,
en vós s'és volgut mirar:
de belesa us à·ratada,⁹⁶
en lo món no teniu par.
Discreta sou en *perlar*,
en quant feu sou *grasiosa*;
no crec que·s pogués trobar
una tant galant senyora.⁹⁷

Totas les *perfections*
que una dama pot tenir
Jesuchrist les vos ha dades.
Per tot lo món se pot dir
qui a vós porà servir
(per a dir *agradiada*)
que és benaventurat
y és nat en bona ora.

95 Falten els ff. 37 a 48.

96 *à·ratada*: llegiu 'ha heretada'.

97 Aquest poema presenta una versió que sembla provisional o defectuosa: la tornada es repeteix al final, però no en les cobles intermèdies. En aquesta primera estrofa els dos versos finals sembla que demanen ser completats amb la tornada, però llavors l'estrofa tindria 10 versos. Aquesta irregularitat se solucionaria eliminant els versos 9-10 (*Discreta sou ... graciosa*), que potser el copista va intercalar equivocadament. (Notem que l'estrofa següent també fa l'efecte d'incloure desordenadament solucions alternatives o provisionals).

No y à ome en tot lo món
que tinga enteniment
que en la vostra persona
conega defaliment.
Tant sou umil y placent
sobre totas sou senyora,
*sobre quantas <damas són
de Fransa en Barcelona>*.

Finis

126/ ROSA FRESCA COLORADA,
amor, no·m fesau penar,
que si bé no y so tot dia
no se'n pert mon bel amar.⁹⁸

De bon dot y de riquesa
a vós no us falta res;
més am vostra gentilesa
que no trasor ni dinés.
Gran teniu vós tanta⁹⁹
gentil dama singular;
be n'aurà bona ventura
qui a vós porà aymar.

f. 49^v Blanca sou com una perla,
ab lo cos molt resplendent;
sou criada per mans d'àngels
sens nengun defaliment.
Com pesada per mesura,
ab esguart molt singular,
perla sou agrasiada:¹⁰⁰
en lo món no teniu par.

98 *amar*: al manuscrit, *amor*. El sentit, i la rima del vers 2 i dels versos finals de cada estrofa reforça la convicció que es tracta d'un error de còpia.

99 Vers hipomètric sens dubte corromput.

100 *agrasuada*: al manuscrit, *agraasiada*.

Si jo era servidor
d'una dama tant placent,
més estim vostra amor
que quant tresor té lo rey.
Preneu-me per servidor,
gentil dama singular;
per servir a vós, galana,
jo·m dexteria matar.

Finis

127/TOTOM VOS ESTÀ MIRANT
com una murtra florida:
*be n 'aya qui us à nodrida
tala com un diamant!*

Be n'aja la vostra mare,
ma vida, y qui bé us vol;
clarejant sou com la luna
y resplandent com lo sol.
Ma persona encativau
com la murtra florida.
*Bé n'aja <qui us à nodrida
tala com un diamant!>*

Les arades d'aquest món
los òmens las an de fer.
Perdonau-me, vida mia:
mon cor teniu presoner,
que no us puc partir devant
com vos veix, senyora mia.
*Bé n'aja qui us <à nodrida
tala com un diamant!>.*

Si tots los òmens del món
gosaven dir bé de vós,

sertas no porían dir
las virtuts qui són en vós.
Vostra fama és pasada
de ponent fins a levant.
*Bé n'aja*¹⁰¹ <qui us à nodrida
tala com un diamant!>.

Finis

128/VÓS QUI ANAU PER LA DANSA,
galana cos graciós,
doleu-vos de ma complanta,
planyeu-vos de mas dolós.

- f. 50 Pasió y greu turment
sofer jo per ben amar;
estic posat en cadena
per vós, dama singular:
la vostra amor que *m'inflama*
com jo pens en servir vós.
*Doleu-vos*¹⁰² <*de ma complanta,*
planyeu-vos de mas dolós>.

De ben amar, vida mia,
ningú no·m pot avansar:
a la mort me liuraria
per vós, dama singular;
l'ànima encativaria
per servir al vostre cos.
Senyora, l'om qui bé us ama,
donau-li vostres amós!

A la fe, galant senyora,
que us port bona voluntat;

101 *Bé n'aja*: al manuscrit, *ben ana*.

102 *doleu-vos*: al manuscrit, *coleu vos*.

del que us tinc tant soplicada
teniu-me per comenat:
No us ne enduriau¹⁰³ més, ara;
si vol<e>u, entenam-nos:
poc parlar és saviesa
entre bons entenadós.

Finis

129/VAJA FORA LA GITARA,¹⁰⁴
lo leüt feu-lo'm venir,
lo rabeu, *que* no y sab¹⁰⁵ gayre
de ben amar què vol dir.

So diu la guitarra:
"Primera vul anar
devant totas las altras,
que fas de florejar;
no y à dona ni nina
que no las fasa levar,
nuetas en camisa,
a les finestras posar."

So diu lo laüt:
"Tanbé m'i vul anar!
Si bé tinc la veu grosa,
bé la'm sabé aprimar.
f. 50^v Mentre'm salvo deu la prima
escoltau lo que us diré:
als braços de una nina
esta nit jo dormiré."

So diuen los òrgans:
"Jo me'n port lo milor:

103 *enduriau*: per 'endureïu' (=enduriu).

104 *gitara*: llegiu 'guitarra'.

105 *sab*: al manuscrit, *sob*.

vaig-me'n per las asglésias
loant¹⁰⁶ nostre Senyor:
las donas de paratje
fas dir orasió,
y las gentils ninas
fas mudar de color.”

Finis

130/ MOLT ESTIC MARAVELAT,
senyora, del que vós feu:
la un dia·m fastejau,
y l'altro no·m conexeu.

Molt estic maravalat,
galant senyora, de vós
que axí m'ajau oblidat
dins poc temps vostra<s> amós.
No·us aguera jo oblidada,
senyora, sí m'ajut Déu;
ni pensava que·m tractàseu
de la manera que feu.

Cada dia mudau, galana,
cada dia d'aymador;
no pensàvau en mi, ara,
que so vostre servidor.
Valeu-me, gentil senyora,
o digau per què¹⁰⁷ no u feu.
La un dia·m <fastejau
y l'altro no·m conexeu>.

Agrasiada senyora,
si us aguéseu esperat

106 *loant*: al manuscrit, *loans*.

107 *què*: al manuscrit, *q3 que*.

fora vinguda la jornada
vós y jo aguérem perlat.
Ara us sou caragirada,
res de tot axò no feu.
Si tinc l'ànima damnada
no us o perdonarà Déu.

Finis

- f. 51 131/ PUS DE AMÓS SO APARTAT,
no crec *que* sia de Déu,
pus fortuna m'à levat
lo *que* tenia *per* meu.

Si bé amava y servia
una dama de faysó
al parlar agrasiada,
tant gentil condisió,
per servir sa gentilesa
so vingut a desgrat seu:
d'una tal desventura
deman justícia a Déu.

Ella es d'un bon merèxer
per lo bon merèxer seu,
y à'm volgut desconèxer
(trist¹⁰⁸ de mi!) no sé *per* què,
pus és tan agrasiada
que·n fasa lahós a Déu.
No us burleu de ma persona,
qui està al juý de Déu.

De molts hòmens és usansa
que àman y no són amats,

108 *trist*: al manuscrit, *treist*.

y puis¹⁰⁹ tenen confiansa¹¹⁰
de complir ses voluntats.
Suplic-vos, agrasiada,
pus ma entensió sabeu,
la sentència ja és dada:
prec-vos *que* la'm releveu.

Finis

132/ AL MATÍ DE SANT JOAN
nasquéreu vós, vida mia,
entre rosas y flos,
tres oras abans del dia.

Tots los moros. blanchs y negre[s],
galana, treüt vos fan;
sis fa lo Papa de Roma,
y·l¹¹¹ senyor Presta Joan,
hoc y lo duc de Gandia;¹¹²
sis pòrtan tapins los tots,
entre rosas y flos
<*tres oras abans del dia*>.

f. 51^v Lo rey vos fa una nau
ab les velas de velut;
los banchs són de fin crestal,
on estan comtes y ducs.
Ja n'i apòrtan bandera,
ab los plomays de voltós,
*entre*¹¹³ <*rosas y flos*
tres oras abans del dia>.

Ab *vostres* dolses paraules

109 *puis*: enteneu 'després'.

110 *confiansa*: al manuscrit, *confransa*.

111 ·l: al ms., *lo*.

112 *Gandia*: al manuscrit, *gran dia*.

113 *entre*: al manuscrit, *enter*.

feu secar los elemens,
apagar lo foc sens aygua,
y tancau los rius corens,
y los pexos de la mar
feu dansar de dos en dos,
*entre <rosas y flos
tres oras abans del dia>.*

La reyna¹¹⁴ de Carmènia
vos à fet un bel present
d'un castel de plata fina
ab las finestras de argent,
ont avia sent donselas:
totas són per servir vós,
*entre rosas y flos
tres ores abans del dia.*

Finis

133/ AL TROS DE MA SENYORA
bon fer y fa lauró:
*o ploga ho no ploga
tostems¹¹⁵ y a saho.*

Bon fer y fa la gunta,¹¹⁶
si la fan cos per cos;
ab reya, sens punta,
se laura lo seu tros.
Per ben trempar la reya
no y à mester carbó,
ni martel ni enclusa,
sinó carn de moltó.

Bon fer y fa la junta

114 *reyna*: al manuscrit, *renya*.

115 *tostems*: al manuscrit, *tospems*.

116 *gunta*: llegiu 'junta'.

an aquel comelar,
que per gran fret que fasa
may no y veureu glasar.
Jamay no viu tal tera
ni de tal condisió:
o ploga <ho no ploga>
tostem<s> y à saó.

f. 52 Volentés restoblaria
jo en aquel torent,
que per gran fret que fasa
may m'i toca lo vent;
no ni la tremuntana,
alà en aquel recó:
o ploga o no ploga
<tostems y a saó>.

Finis

134/ BE SO BENAVENTURAT!
A Déu ne faré laós,
que m'à fet enamorar
d'un gentil cos tant donós.

A Déu ne faré lahós
y orasió cada dia,
que m'à fet enamorar
d'una dama tant garida.
Dama sou de gran valia;
crec que moriré per vós:
afluxau-me las cadenas,
relevar-m'eu las dolós.

Bé·m porà costar la vida,
pus en vós posí l'amor:
una dama tant garida

no¹¹⁷ la dec dexar per por.
Ans la serviré tot dia,
sense may aver repòs.
Vós sou la que més volia;
no n'am altra sinó vós.

Qui va bona entensió
Déu li do lo que demana
sols que fasa orasió
un dia de la semmana;
y que-s quart de fer erada
l'om que vol viure de amós:
si no las té ben guardades,
no y a més cruels dolós.

Finis

135/JO NINGÚ NO PUC FORSAR
la libertat, vida mia;
si de mi us voleu lunyar,
lo Sant Esperit vos guia.

La libertat que <u>s doní
també la'm volguí aturar:
si mudàveu d'aymador,
que jo tanbé pogués mudar;
f. 52^v mes jo no vul comensar
ni en part ni en partida.
Si de mi us¹¹⁸ <voleu lunyar,
lo Sant Esperit vos guia>.

Bé sabeu sol és un Déu;
no és sola una persona.
Guardau no u<s> penediau

117 *no*: al manuscrit, *na*.

118 *us*: al manuscrit, *vos*.

del que feu, galant senyora;
jo no vul ajau a dir
que jo us vayg pregant tot dia.
*Si de mi <us voleu lunyar,
lo Sant Esperit vos guia>.*

Galana, jo us o diria,
tot lo que us ne pot seguir,
sinó vós vos pensàriu
que o dic per amor de mi.
Ans o fas per vós, galana;
mal per vós, jo no·l¹¹⁹ volria.
*Si de mi us¹²⁰ voleu luyar,
<lo Sant Esperit vos guia>.*

Finis

136/UN·IMATGE¹²¹ PINTARÉ
feta <a> la senblansa vostra;
perquè·l¹²² meu cor se recorda
del temps que jo servida us é.

Vós no podeu ignorar
que jo no us aja ben aymada;
ax<í> o diu tota la gent,
que ma ventura s'és mudada.
Mudada s'és ma ventura;
mes no és lo meu bé,
perquè <·l meu cor se recorda
del temps que jo servida us é>.

Si gayre me interogau,
jo us diré la veritat:
l'ànima y ma persona

119 *no·l*: cor. damunt *no lo*.

120 *us*: al manuscrit, *vos*.

121 *IMATGE*: al manuscrit, *imatige*.

122 *·l*: al manuscrit, *lo*.

és a vostra libertat;
si per catiu me veneu,
tot vos o perdonaré,
perquè·l¹²³ me<u cor se recorda
del temps que jo servida us é>.

f. 53 Galana, si no m'aydau,
trist de mi, jo no puc viure;
ni ab vós no gos parlar,
solament mirar ni riure.
Ayré-me'n¹²⁴ per lo desert,
penitència faré,
perquè·l¹²⁵ meu cor <se recorda
del temps que jo servida us é>.

No y so per vostres riqueses,
que bé sé que n'aportau,
mes so-y per l'amor vostra,
que m'és estada leal.
És-ne causa vostra mare,
que us à nodrida tant bé;
perquè·l¹²⁶ meu <cor se recorda
del temps que jo servida us é>.

Finis

137/ SI MA RIQUESA NO Y BASTA,
senyora, en servir vós,
vàlega-us¹²⁷ lo bon coratje:
més vos ham que lo meu cos.

Jo no so ric mercader;
abans so pobre companyó.

123 ·l: al manuscrit, *lo*.

124 *ayré-me'n*: enteneu 'iré-me'n'. Cf. 156,22.

125 ·l: al manuscrit, *lo*.

126 ·l: al manuscrit, *lo*.

127 *vàlega-us*: al manuscrit, *valeguas*. Cf. v. 19.

Lealtat vos tinc jo tanta
que *per* vós pas pasió.
Ab tanta devosió,
galana, serve<s>ch a vós;
y doncas, galant senyora,
més vos am que lo meu cos.

Clara sou com la-stela
y flayrant *com* lo roser,
la color teniu molt fresca:
semblau poma del pomer.
Tot lo món vos fa gran festa,¹²⁸
no *pertany* sinó a vós;
vàlegua-us lo <bon coratje:
més vos ham que lo meu cos>.

Lo que us dic, galant senyora,
per sert que és veritat;
volria parlar ab vós
y complir ma voluntat.
Lo voler me sobrepuja,
senyora, en servir vós;
vàlega-y <lo bon coratje:
més vos ham que lo meu cos>.

Finis

138/ SI MIL ANYS SABIA ESTAR
trebelant tota ma vida,
may no us dixeré de amar
fins que us aja aconseguida.

Altro jorn, *per* ma gran sort,
jo us mirí dret en la cara;
enamori-me'n tant fort

128 *feستا*: al manuscrit, *feesta*.

que mon cor de tot finava.
f. 53^v Preneu-me *per* servidor,
que may no us faré falsia,
*ni·m dexaré <de amar
fins que us aja aconseguida>*.

Bé sabeu¹²⁹ *que* jo us aport
bona·mor y voluntat.
Trist de mi, tant me costa
per vós moriré demnat.
Mirau si estic en pecat
que de nit sempre us¹³⁰ *somie:*
*may no us <dexaré de amar
fins que us aja aconseguida>*.

Vós sou aquela¹³¹
que mon cor aveu matat;
vós m'aveu dit en la cara
que estic en *gran* pecat.
De mi us prenga pietat,
pus sou dama tant garida
*que no us <dexaré de amar
fins que us aja aconseguida>*.

Sy jo y sabia morir
y eser sepulturat,
may no *m* dexaré de amar
fins que jo aja·bastat.
Pus tant y é trebalat
en servir-vos, vida mia,
*may no·m <dexaré de amar
fins que us aja aconseguida>*.

Com jo us auré aconseguida
jo de vós seré content:

129 *sabeu*: al manuscrit, *sabesu*.

130 *us*: al manuscrit, *vos*.

131 Vers hipomètric sens dubte corromput.

vós sereu la mia senyora,
jo seré vostre sirvent.
Ni per or ni per argent
jamay jo no us dexaria,
ni no·m dexaré de amar
<*fins que us aja aconseguida*>.

Finis

139/LOBAS VAJA, SA TRAYDORA,
pus que m'à dit que no·m vol.
No penseu que m'i do gayre:
no me'n vestiré de dol.

Gran temps l'é merraquejada,¹³²
ab molta dificultat:
nit y jorn fent-li albada
com leal enamorat!
Ja·m costa prot¹³³ d'un ducat,
es tanbor i·s fluviol.
No <penseu que m'i do gayre:
no me'n vestiré de dol>.

f. 54 Un dia jo la trobí
dintr la cuyna tencada
*que picava·l*¹³⁴ morterol;
estava molt afanada.
Vul·li'n dar una abrasada;
ela·m tira lo cresol.
No pen<seu que m'i do gayre:
no me'n vestiré de dol>.

Com jo la viu felona,
també·m vayg enfelonir:
“Lobas vaja, sa traydora!”

132 *merraquejada*: per ‘marraquejada’, o ‘marraquejada’ (?).

133 *prot*: vulgarisme, en comptes de *prop* (?). Cf. 152,3.

134 ·l: al manuscrit, *lo*.

en la cara la y vaig dir,
y volguí-li cecodir¹³⁵
punyada entre cap y col.
Ella vos¹³⁶ sortir defora¹³⁷
com si fos un cabirol.

Com jo viu que ela fugia,
ja la'n gafí per la mà;
ela dix esta pera:¹³⁸
"No·m fases jochs de beia,¹³⁹
no ni·m fases l'endorà.¹⁴⁰
No vulles a qui no·t vol,
que si mon jermà o sabia
fer-te-n'ia per un sou!"

<Finis>

140/ DEL PRIMER DIA QUE US VIU,
dama galana,
restí jo vostre catiu
y so encara.

Sempre so estat y seré
servidor vostro,
y per vós jo moriré
qui no us o demostro,
y doncas pensar podeu,
dama galana,
que jo so servidor vostre
y so qui¹⁴¹ més ame.

Pres y ligat me teniu,

135 *cecodir*: enteneu 'secudir' o 'sacudir'.

136 *vos*: per 'vol' (?).

137 *defora*: cor. sobre *de casa*.

138 *pera*: Text sens dubte corromput.

139 *beia*: dialectalisme (= 'vella').

140 *endorà*: text corromput?

141 *qui*: al manuscrit, *que*.

sense cadenas.
Ajau de mi pietat
y de ma fort pena;
no·m vullau axí matar,
dama galana,
pus veeu que lo meu cor
no us dexa ara.

Que us fretura eser gentil,
pus sou ingrata.
Ome vil may és content
sinó com mata:

f. 54^v no·m vulau vós donchs matar,
dama galana,
pus sabeu que som aquel
que més vos ama.

Galant dama de valor,
per cortesia,
pus sabeu que vostre som,
siau vós mia.
Sempre¹⁴² so stat y seré
de bona gana:
per tostemps servir-vos-he,
dama galana.

Blanca sou com lo paper
y molt ben criada,
semblau rosa del roser
acolorada;
los cabel<s> teniu rosos,
dama galana,
ben feta del vostre cos
y ben posada.

La boca teniu vermela

142 Al marge esquerre del vers, hi ha una *r* minúscula.

com és la grana¹⁴³
y los vuls tant matadós,
cosa provada.
En mirar un servidor
gran laus volia:
sera el¹⁴⁴ vostre catiu
mentre viu sia.

No m'useu de ingratitut,
senyora mia,
que per vós vaig jo perdut
la nit y·l¹⁴⁵ dia.
Pus sou causa de mon mal,
dama galana,
girau los vuls envés mi:
no·m dexeu ara.

Esta¹⁴⁶ cansó se és dictada
a la play sansa,¹⁴⁷
en servir-vos nit y jorn
jamay no·s cansa.
Dons vulau-vos recordar,
dama galana,
una volta cada jorn
del qui bé us ayma.

Finis

- f. 55 141/ CONTRAPÀS
BÉ·M TURMENTAU LO MEU COR,
na Margarida;
si no·m dau la vostra amor,
perdré la vida.
Donau-me algun remey

143 *grana*: al manuscrit, *yrana*.

144 *el*: llegiu 'ell'.

145 *·l*: al manuscrit, *lo*.

146 *Esta*. al manuscrit, *Eesta*.

147 Text probablement corromput.

a ma greu pena;
no vulau trencar la ley
que Amor ordena.
Si al que jo us dic no feu,
na Margarida,
jo no sé a qui volreu;
tant sou esquiva.

Donau-me algun baysar
de la vostra boca,
pus és cosa que no par
més que en la roca.
Pus y teniu lo poder
y la senyoria,
vulau-y tenir lo voler,
na Margarida.

Riquesa, or, ni argent
ni perlas fines
na farien estar content
mes cares mesquines,
sinó las vostra<s> amós;
si jo las tenia,
bé seria més gran senyor
que·l¹⁴⁸ rey de Ongria.

Vuy en dia tots los ples
de las personas
dic-vos que no valen res
si no y à dones.
Las donas nos sol<e>n dar
gran alegria
y fan riure y plorar
una ora·l¹⁴⁹ dia.

Finis

148 ·/: al manuscrit, *lo*.

149 ·/: al manuscrit, *lo*.

142/ O GENTIL SENYORA,
moriré jo per vós.
*Al meu cor*¹⁵⁰ *sospira*
com jo pens en vós.

O rosa granada,
flor de taronger!
De las pomas dolsas
f. 55^v vós sou lo pomer.
Qui·n tasta, senyora,¹⁵¹
no·s luya¹⁵² de vós;
al meu cor <*sospira*
com jo pens en vós>.

O rosa florida
y liri gentil!
La gent se enemora
de vós, tant sou umil.
Ab la cara fresca
y·l¹⁵³ parlar grasiós,
al meu cor sospira
<*com jo pens en vós*>.

Vós tirau la treta
quem ferí lo cor;
sens fusta ni corda
ni ploma de astor.
Qui·m mata, senyora?
Ay! Qui, sinó vós?
Al meu cor sos<*pira*
com jo pens en vós>.

O gentil senyora,

150 *cor*: al manuscrit, *cos*; cf. v. 11, 19 i 27.

151 A continuació el copista va tornar a transcriure *quin tasta senyora* i ho va ratllar.

152 *luya*: llegiu 'llunya' (=allunya).

153 ·l: al ms., *lo*.

no·m fasau penar!
Vós portau la carta
de mon ben aymar:
Libre de amoretas;
legit l'aveu vós.
Pus me donau pena,
donau-me socós.

Finis

143/ BÉ·M PERSEGUEIX LA FORTUNA,
en lo fet del ben amar.
Pus en res no tinc ventura,
trist de mi, vull-me'n dexar.

Un ome tant desdixat
no é conegut jamés:
res *que* prenga el¹⁵⁴ de grat
no li és estimat res.
f. 56 O, gran desdixat és,
pus no u sab executar!
Pus en res no <tinc ventura,
trist de mi, vull-me'n dexar>.

Jo amava una dona
ab molta de umilitat;
ela, axí com és traydora,
ja m'à donat comiat.
May no aguera pensat
que axí·s degués portar.
Pus en res no <tinc ventura,
trist de mi, vull-me'n dexar>.

154 *e/*: llegiu 'ell'.

May aniré per les plases,
ni gayre ateviat,
pus la que jo tant volia
ja m'à donat comiat.
Bé m'és gran dificultat;
lo cor tinc per a finir.
*Pus en res no tinc ventura,
<trist de mi, vull-me'n dexar>.*

Pus jo veix aquela cosa
que parteix de poc servel,
vul-me aluyar de dones,
acostar-m'é <a> algu<n>s vels,¹⁵⁵
quem daran de bons consels
que en res no y puga erar.
*Pus en res no <tinc ventura,
trist de mi, vull-me'n dexar>.*

Del que jo é-stat así,
no m'o tinguéseu a mal;
com seré en altrás teras
també faré altre tal.
Que si las donas me dexten,
tanbé las me vul dexar.
*Pus en res no <tinc ventura,
trist de mi, vull-me'n dexar>.*

Com seré entre les dones,¹⁵⁶
tots los meus mals cobriré:
vul-me comprar unas oras,¹⁵⁷
estudiant me faré.
Fer-m'é fer una roba larga,
duré lo libre en la mà,
perquè las que no-m conexen
creguen que som capelà.

155 *vels*: llegiu 'vells'.

156 Aquesta cobla està copiada al peu de la pàgina, amb les línies més atapeïdes com si s'hi hagués afegit més tard en un espai sobrer; l'estrofa següent, en canvi, a l'altra pàgina, ocupa un espai normal.

157 *unas oras*: un llibre d'hores.

f. 56^v L'ome que las à dictades
és en la flor del jovent;
de cantar el no·n sap gayre,
amic és de molta gent.
Si no las à bé dictades
no us ne cal marevelar;
si en res à feta errada,
perdó us ne vol demanar.

Finis

144/ DIAS À ESTIC EN PRESÓ;
la causa no sé, mesquí.
Vós, qui sou la·scarselera,
ajau pietat de mi!

Com las novas me vingueren
que·m volen sentensiar,
las dolós me reprengueren,
que de tot cuydí finir,
pensant *que* per vós, galana,
era jutjat a morir.
Vós qui <sou la·scarselera,
ajau pietat de mi!>

Ab tres testimonis falsos
me volían condemnar.
La vida·m volían tolre;
Jesuchrist y va mirar:
las cadenas se rompéran,
tots mos ma<l>s aguéran fi.
Vós qui sou la·scarselera,
ajau pietat de mi!>

Lo jorn que·m sentencien,
donau-me defensions;
afluxau-me las cadenas
o almanco los grilons:
auran fi las pasions
que pasa mon cor mesquí.
*Vós qui sou <la·scarselera,
ajau pietat de mi!>*

Pus la sentència és dada,
legiu-la'm así devant
y veurem qui té la culpa
del que m'inculpaven tant.
Si no la tinc jo, galana,
feu no muyra trist axí.
*Vós qui sou la·s¹⁵⁸<carselera,
ajau pietat de mi!>*

Finis

- f. 57 145/ UNA DONSELA VOLRIA:
trist de mi!, no la y gos dir.
*Una volta cada dia
per ella vinc a morir.*

Ja n'é fastejades d'altras,
mes no he de¹⁵⁹ tan bon cor;
aymava les de semblansa
per donar-los mes favós.
En vós é mes l'amor,
que no me'n puc escondir.
*Una volt<a cada dia
per ella vinc a morir>.*

158 *la·s*: al manuscrit, *sas*.

159 *de*: al manuscrit, *da de*.

Sy jo posquia enviar
un leal misatger,
jo li'n faria parlar
si volie eser¹⁶⁰ ma mul<e>r.
Ella té lo meu voler;
jo, trist, no la y puc d<i>r.
*Una volta <cada dia
per ella vinc a morir>.*

Ella·m té tant subjugat
que lo sol me par esqur,¹⁶¹
y per moltes que me'n parlen
no me'n puc escoltar nengú.
Si de ela·m parlava algú,
no li sabia contradir.
*Una volta <cada dia
per ella vinc a morir>.*

Esta¹⁶² cansó jo l'é feta
per donar-vos entenén
que l'amava de fiansa
y determenadament.
La pena y lo turment
que pas no és de dir:
*una volta <cada dia
per ella vinc a morir>.*

Finis

146/ GENTIL SENYORA GAYA,
blanxa com flor de lir,
*le vostra gentilesa
crech que·m farà morir.*

160 *eser*: al manuscrit, *eser eser*.

161 *esqur*: llegiu 'escur'.

162 *Esta*: al manuscrit, *Eesta*.

f. 57^v Gentil senyora gaya
vestida d'un vert gay,
fresca sou com la rosa,
clarejant com lo cristal.
Sou fresca com la rosa,
blanca com flor de lir;
*la vostra <gentilesa
crech que·m farà morir>.*

Gentil senyora gaya,
al vostre enamorat
per la belesa vostra
así és aribat;
no li damneu la carta
escrita de or fi,
no li falteu la cara
que per vós és así.
*<La vostra gentilesa
crech que·m farà morir>.*

Finis

147/ GRAN ÉS LO NOM DE LA·STELA;
senyora, vós lo teniu.
*Entre totes las damas
vós ne sou la més gentil.*

La nit totes las stelas
daven gran resplandor;
aquelas que són més belas
la donaven molt major,
com fa esta senyora
que té lo meu¹⁶³ cor catiu.
*Entre totes <las damas
vós ne sou la més gentil>.*

163 *meu*: al manuscrit, *mes*.

De Déu es lo poder gran;
Ell en vós l'à molt mostrat,
que us à feta per a ser
lo vostre cos delicat.
Valeu-me, galant senyora,
dementre que jo so viu.
*Entre totas <las damas
vós ne sou la més gentil>.*

- f. 58 Jo, mirant-vos en la cara,
a mi-m par sia del món.
Bé n'aya Déu y sa mare,
que n'à criat senblant pom.
Més galant sou que serena
y plena de argent viu.
*Entre totas <las damas
vós ne sou la més gentil>.*

Vostra fama s'escampa
en las bandas de ponent;
si u sabían d'esta dama
vindrían-y de ponent.
Si m'acceptava ela ara,
de mort tornaria viu.
*Entre totas <las damas
vós ne sou la més gentil>.*

No volria comensar
de loar vostra noblesa,
pus no so per acabar
de dir vostra gentilesa;
ni més dir y contar
la resta q<ue>n vós tenim.
*Entre totas <las damas
vós ne sou la més gentil>.*

Finis

148/DOLOR INFINIDA
ma persona té;
levau-me la vida,
la causa no sé.

No so mort encara,
mes greu pena sent;
tostemps se prepara
en dar-me turment:
com més l'è servida,
manco amor me té.
Levau-me <la vida,
la causa no sé>.

Mes com no devala
aquel foc ardent
que·m cremàs la roba
la carn no·m tocàs gens,
devant ma senyora,
pus alre no n'he,
levau-me la vi<da,
la causa no sé>.

f. 58^v Polida senyora,
ab tant gran jovent
voleu que jo me'n vaja
d'aquest món plasent?
No me'n vaig encara,
vostra amor me té.
Levau-<me> la vida,
<la causa no sé>.

Finis

149/PUS ÉS TALA MA VENTURA
que no us puc servir, mesquí,
amau l'om que per vós pena,
blanxa flor de gesemí.

D'una cosa tant gentil,
qui se'n poria apartar?
Unca¹⁶⁴ viu fos la jornada
que·m pasàs lo sospirar.
Algun dia <a> la semmana
que us anàs lo cor ab mi,
*aymau l'om <que per vós pena,
blanxa flor de gesemí>.*

Sy desliberau, senyora,
de no dar-me socós,
no viuré jo més de una ora:
así moriré per vós.
Lansaré las scripturas,
las que us àman de cor fi.
*Aymau l'om <que per vos pena,
blanxa flor de gesemí>.*

Galana, com seré mort
oyreu novas comptar
que diran: "Quin cas tan fort,
morir om per ben amar!"
Ploraran los vostre<s> ulls
y diran sempre axí:
"Tant mala fonch la jornada
que se anemora de mi!"

Finis

150/LA NIT TOTA NUETA
serviré jo l'amich;
tota visc alegreta
despuis que jo l'é vist.

164 *Unca*: per 'unqua' (=mai).

f. 59 Demana <a> mi lo jove,
demana'm un baysar,
y jo, trista, laseta,
no·m gos aventurar.
Estic tota duptosa
del parlar de la gent;
jo, lassa, mesquina,
more-me'n de talent.

Bé seria malvada¹⁶⁵
si li deya de no,
de tant fincor me prega
al galant compayó.
Tirant-me una uyada¹⁶⁶
al cor m'à farit;
las suas amós dolsas
ja fosen ara ab mi!

Gran temps à que volguera
fósau mon aymador,
o¹⁶⁷ mon amigo ara,
o mon governador.
Si mon servir vos contenta
ni la mia amor vos plau,
doncas, en pulit jove,
com no us aventurau?

Ell bé sab mon coratje,
y jo sé sa voluntat:
un vespre, en ma cambra,
el fé's aventurat.
Una nit apartada,
que jo no la y sabí,
tocà'm las mamaletas:
de goig cuydí morir.

<Finis>

165 *malvada*: cor. damunt *demnada*.

166 *uyada*: *ullada*, amb ieisme.

167 *o*: al manuscrit, *a*.

f. 59^v 151/ JA REMEY NENGÚ¹⁶⁸ NO TÉ
lo meu cor, que tant se presa.
*Trist de mi!, y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?*¹⁶⁹

No sé què·m fasa des d'ara,
del penteyx que tinc y tos,
perinetas en la cara
més ne tinc de vint-y-dos;
mal de amós sovint me ve
y no tinc aumentesa.
*Trist <de mi!, y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

En fengit de fermosura
tot mon fet és presumir;
pasamans ni brodadures
no m'estan bé a vestir;
ni la dama que vul bé
no·m té gens de lealtat.
*Trist de mi!, <y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

Als cabels fer-me pebrades
poc me val, ni al quenor,
ni portar las mans daurades,
ni sovint lo barbejar;
que·m profit lo que fé
si la fortuna·m desacra.¹⁷⁰
*Trist de mi!, <y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

168 NENGÚ: al manuscrit, *mengu*.

169 *velesa*: llegiu 'vellesa'; al manuscrit, *vesesa*.

170 Aquesta cobla presenta diversos passatges evidentment erronis.

Als meus vuls, d'els¹⁷¹ me pesa:
no tenen valor en si;
plens estan de fava fresa
quant se leven de matí.
Ab qui m'aconsolaré?
Tot mon eser és baldea.
*Trist <de mi!, y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

Los caixals, tots se menègan
com clavies de laüt,
y sovint los me denègan
y sé que may còbran virtut.
Àn-me gostat tot lo alè;
per so menge la dregeya.
*Las de mi!, <y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

- f. 60 Lo més que·m desaconorta
ab moment y pena greu
que los osos me tremòlan,
y no tinc forsa en la veu;
y a vegades me conté
un esmay de gran flaquesa.
*Las de mi!, <y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

Tot lo món de lengua trepa,
mes a mi que a tots los vels,
per tenir tan gran la¹⁷² gepa
y la calba sens cabels,
per la qual tostems¹⁷³ diré
trista es, anima mea.
*Trist de mi!, <y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

171 *d'els*: llegiu 'd'ells'.

172 *la*: al manuscrit, *lo*.

173 *tostems*: al manuscrit, *tospems*.

La mayor pena que·m mata
y dolor de tot mon mal
que no gos portar gayata
ni coreja ni estibal.
Jur-vos sobre ma fe
que tremol de gran flequesa.
*Trist <de mi!, y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

Ma persona delicada
a voltas no pot dormir
en la nit ni matinada;
nunca fa sinó escupir.
Y a volta<s> no reté
dins lo cor lo que recrea.
*Trist <de mi!, y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

Lo que més me desconorta
i·m dona major turment
que lo de aÿr no·m recorda:
tant tinc flac l'enteniment!
Del que may goriré;
ja estic en basileya.
*Las de mi!, <y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

f. 60^v En aquesta tal querela
per mi tot és no res,
sino lit y escudela,
si bé·m fas mon bel fransès.
No sé quant me moriré;
ja me'n vaig en galileya.
*Trist <de mi!, y què faré,
que tant m'encalsa la velesa?>*

Finis

152/ ESTIC FET UN ALTRE JOB
y és forsat seguir ma tema:
*Què faré si·m veyg de prot*¹⁷⁴
*lo foc que de luny me crema?*¹⁷⁵

Job perdé tot son aver,
y·sperant cobrar al<e>gria
jo pert, y ab mon esper
més creyx la desdixa mia.
May mos mals auran repòs:
contra mi Fortuna regna.
*Què faré <si·m veyg de prop
lo foc que de luny me crema?>*

Per sofrir tan gran turment
so vestit de pasiència.
Procur molt que la gent
no senta ma penitència.
Persever com feu Jacop
per Rachel, ab fe suprema.
*Què faré <si·m veyg de prop
lo foc que de luny me crema?>*

Sy David per Bersabé
d'amor sentí la cadena,
<a> Abel m'acompar tanbé,
y sent qu·és mayor ma pena.
Sempre fameyg com lo lop,
que la fam jamay à sema.
*Què faré <si·m veyg de prop
lo foc que de luny me crema?>*

174 *prot*: prop; cf. 139,9.

175 *crema*: al manuscrit, *crena*.

Tinc un foc més que infernal
dins en mi que·m solisita
per vós, dama sens igual,
que·l morir ja·m vol i·m sita;
e ningun remey no trop,
pus sou contra mi extrema.
*Què faré <si·m veyg de prop
lo foc que de luny me crema?>*

- f. 61 En absència·stic cremant
y present polsit en sendra.
Moriré stant devant;
quin remey poré dons pendre?
Amor me tracta al galop;
vós sou causa que axí prema.
*Què faré <si·m veyg de prop
lo foc que de luny me crema?>*

Calen¹⁷⁶ tots los amadós
que inflamats de amós sospíran,
que lo foch que sent per vós
per jamay els lo sentiren.
Tinc mon cor fet etiop
seguint l'amorosa tema:
*Què faré <si·m veyg de prop
lo foc que de luny me crema?>*

Finis

153/ TANT SOU BELA Y GALANT,
gentil dama de valor;
*la gran gràsia que teniu
me fa redoblar l'amor.*

176 *Calen*: llegiu 'callen'. El manuscrit, però, *Calem*.

Los cabels teniu rosos,
del que jo més m'enamora;
tant ne són prims y donosos
par que sían un fil d'or.
Belesa teniu vós tanta
que al món no teniu par,
*que sobre totas las damas
sobre totas sou la flor.*

Com vós anau per casa
par siau fila de rey;
las virtuts *que* són en vós
a tots mals donen remey,
que sou vós tant exaltada
y alta del vostre cor
*la gran gràcia <que teniu
me fa redoblar l'amor>.*

Finis

f. 61^v 154/ GALANA, DIR ME FAREU
lo meu cor se desconorta:
*días à que·stic a la porta
sperant com m'obrireu.*

Jo d'así no partiré
fins que vinga al matí,
per dar-vos avinentesa
si voleu parlar ab mi.
Si ab mi vol<e>u parlar,
tornau-me prest la respostta.
*Días à estic <a la porta
sperant com m'obrireu>.*

Gràcia fa Déu a l'ome
que no viu enamorat:
ni de dona ni de nina
no té l'enteniment torbat
com fas jo de vós, galana.
Axò creure o podeu:

*dias <à estic a la porta
sperant com m'obrireu>.*

Finis

155/ PUS LA NIT ÉS PASADA,
lo jorn veig clarejar:
adeu-siau, comenada;
senyora, vul-me'n anar.

“No fasau, mon amic;
si no, seré desvelada.”¹⁷⁷
“Alba és y lo jorn clar,
que la gent que s'és levada.”
“Que jo us suplic per mesura
amor no·m vulau gequir,
que vindrà la nit escura
que us y poreu partir”.

“Bela, pus aveu tant complit
lo que aveu tant desijat,
suplic-vos no·m detingau,
si no, aureu-ne peccat,
car mos compaynonys no saben
anit on he posat,
e si ara no·m trobàvan
pensar-s'ían lo barat.”

- f. 62 “Mon amic, pus axí és
que partir-vos-y voleu,
preneu *mon* mantel tenat
y abrigar-las-eu.¹⁷⁸
Mos ulls enborasats
partireu susara,
o, si us veuen del veynat,
diré *que* sou ma comare.

Finis

177 *desvelada*: al manuscrit *descelada*, per *desuelada* (?).

178 *las* : cor. sobre *los*. Els versos següents ofereixen un text sens dubte corromput.

156/ PUS MA VOLUNTAT ÉS VOSTRA

y sou segura de mi,
suplic-vos, agrasiada,
ajau pietat de mi.

Vós sou certa y segura
que us port bona voluntat;
la-speransa tinc perduda,
vaix com un desesperat.
Als que naxen com jo, pecadós,
que so nat sens ventura, mesquí,
que Déu los deu levar la vida
perquè llus mals àjan fi.

Sy crueltat perduda era
vós ne aveu bastament,
que sense mersè nenguna
levau-me l'enteniment.
Bé porà dir la gent
que per a¹⁷⁹ aymar me perdí:
los que per amar se perden,
prenguen exemple de mi.

Si no·m voleu, galana,¹⁸⁰
pels boscatjes me n'ayré¹⁸¹
suspirant sens alegria,
demanant a Déu mersè.

f. 62^v Per tostemps so·stat vostre,
y seré fins a la fi;
suplich-vos, <agrasuada,
ajau pietat de mi>.

Per vós, agrasiada,
no·m recordava de Déu,

179 *per a*: al manuscrit, *pora*, per atracció del mot de la línia superior.

180 *galana*: cor. damunt perdonar.

181 *ayré*: enteneu 'iré'. Cf. 136,25.

ni manco de Nostra Dona
ni de quants àngels à al Sel.
Tots mos pensaments tenia
com vos poria servir:
*suplich-vos, <agradiada,
ajau pietat de mi>.*

Finis

157/ NO·M DONEU TANTA DE PENA,
galana, *com* poríeu dar:
bé sabeu que sou de tera;
en tera aveu de tornar.

Galana, com m'aureu mort
vejam vós què y gonyareu:
la vostra ànima mesquina,
quin compte ne darà a Déu?
Com d'aquest món exireu?
Davant Déu aveu anar.
Bé sabeu que <sou de tera;
en tera aveu de tornar>.

Qui ou la vostra paraula,
més dolsa és que la mel.
Qui veu la vostra persona,
par sia àngel del Sel.
De Paradís tornaria
sols ab vós pogués estar.
Bé sabeu <que sou de tera;
en tera aveu de tornar>.

O castel de gran valor,
qui porta tanta noblesa!
Girau los uls envés mi
y veureu mon cor qui pena,
lo meu cor qui s'enamora,
que de vós no-s pot luyar.

*Bé sabeu <que sou de tera;
en tera aveu de tornar>.*

Finis

f. 63¹⁸² 158/ GALANT DAMA AGRASIADA,
pensau aveu a morir.
*Aveu-me mes en galera:
trist de mi!, no-n puc exir.*

En galera m'aveu mes
y aquí m'aveu dexat
de grilons y de cadenas
fore·stat acompayat.
Aveu dexat per salvaguarda
lo¹⁸³ comís y l'algotsir.
*Aveu-me mes en galera:
<trist de mi!, no-n puc exir>.*

Pasarem dellà la mar
(o val Déu, gran desconort!)
pasant penas nit y dia
(trist de mi, vinc a la mort).
Pendré la mort per desconort,
pus ma senyora o vol axí.
*Aveu-me <mes en galera:
trist de mi!, no-n puc exir>.*

Pasau-me delà la mar
ab una galera nova;
airem-nos a pesajar
en Sisília y en Manorca,
y com serem pel camí
jo comptar-vos-é las pena<s>¹⁸⁴
que pasa mon cor mesquí.

Finis

182 Al manuscrit, 53.

183 *lo*: al manuscrit, *la*.

184 A continuació, el copista va tornar a copiar el vers inadvertidament: *jo contar vos e las penas*.

159/ DAMA SOU DE GRAN VALOR,
galana del cos gentil,
tenín lo meu¹⁸⁵ cor catiu,
preneu-lo per servidor.

Qui m'ó digués nit y dia
may m'ó aguera pensat
que pasàs tanta pena
lo qui viu enamorat.

f. 63^v Lo que us dic és veritat:
no és cosa de més valor.
Vós que sou galant senyora,
donau-me la vostra amor.

Jo seré lo servidor,
senyora, si a vós plau,
la vostra gentil persona
posada al més alt grau.
Qui aurà la vostra amor
aurà vida sens tristura:
prec a Déu fos ma ventura
que jo fos lo servidor.

Finis

160/ FINS QUE·M PORTEN SOTERAR
serviré la que volia;
ara·m digau, vida mia,
moriré per ben amar.

De burel me vestiré,
de canya faré b<o>rdó,
ayré-me'n a Sent Jaume
per guanyar lo perdó.
Pregaré Déu y los sans
en Paradís puga entrar.
Prec a Déu vostro cor senta
las penas que·m feu pasar.

185 *meu*: al manuscrit, *mē*.

Monserat és gran bosquatje;
aquí faré *mon* abitament
y viuré *com* un salvatje,
apartat de mala gent.
No beuré de l'aygua clara,
ans la faré entarbolar:
faré-u com fa la tortra
com ela à perdut son par.

Finis

- f. 64 161/ O, VAL DÉU, COM SOU CRUEL,
senyora, en dar l'amor
en un jove tant fael,
leal y bon servidor!

Ab gran pena me feu viure
per la *vostra* gran belesa:
per què no·*m* dau *vostra* amor?
Teniu por no us o g<r>eesca?
Las venas tinch ja cremades
del gran foc que·*m* ve del cor;
l'ànima de tot me manca,
lo cor tinch ple de dolor.

Per tostems estic pensant
com vos poria servir;
no siau vós tant cruel,
ni·*m* vular matar axí.
Ajau pietat de mi,
no·*m* tingau tant gran furor;
girau-me la cara alegre,
galant dama de valor.

Si jo us feya tant de goyg,
senyora, *com* vós feu a mi!
Ab lo rey *no·m* cambiaria,
ni ab tota sa senyoria.
Al meu cor riuria tostems
del *gran goyg* y de *gran* sabor
que trobaria a la mia boca
en aqueyx¹⁸⁶ pits plens de dolor.

Finis

162/ GENTIL DAMA DE ALEGRANSA,
vestida d'un vert polit,
de fin cor vos fas demanda
si·m volríeu *per* marit.

f. 64^v “No pensàseu vós, en jove,
que jo us prengué *per* marit
que *no·m* demanàs a *mon* pare
y alguns de mos amichs;
que si *mon* pare o sabia
daria-se'n *gran* despit,
y rahó *que* y basteria:
que jo m'agués pres marit.”

“En axò, gentil senyora,
vós molt bé y pensau:
demanar-n'é a *vostro* pare
y an aquels *que* més amau.
Ome so de santa vida,
en lo Cel sia graït,
mes volguera vós sabésau
mon ostal *com* és guarnit.”

186 *aqueyx*: llegiu “aqueis”, plural antic d'*aqueix*.

“A la fe, jo crech, en jove,
vostro ostal és ben gornit,
mes jo so nina petita
y lo joc no és ben partit;
y vós sou bela persona
y seríau-ne·scarnit,
y jo, alunyada de mon pare
y encara de mos amichs.”

“Ja n’i à de petitetas
que són bonas per ostal,
més si sa¹⁸⁷ de las grandetas,
que lo bé los torna mal.
Asò és cosa provada
y posada per escrit:
si vós fósau ma esposa
de mos mals fora gorit.”

Finis

f. 65 163/ PUS VÓS ME ROBAU, SENYORA,
cridaré jo: “Via fora!”

Los ladres que m’an robat,
la vida mia,
sou vós, que m’aveu¹⁸⁸ nafrat¹⁸⁹
l’ànima mia.
Si no·m valeu aque<st> dia,
galant senyora,
cridaré jo: “Via fora!”

187 *sa*: per ‘sap’ (?).

188 *que m’aveu*: al manuscrit, *quē auē*.

189 *nafrat*: cor. damunt *robat*.

La vostra gentil figura
me à mort;
no·m doneu tanta tristura,
sinó conort,
o almanco algun deport,
galant senyora,
o *cridaré jo: "Via fora!"*

Per sert jo no puc sofrir
aquesta pena
si no vayg-me'n morir
en tera agena.
Si no·m levau la cadena,
gentil senyora,
cridaré jo: "Via fora!"

Vida mia, adeu-siau
per aquesta nit;
sempre so vostre esclau,
com vos tinc dit.
Que no·m tingau en obblit,
galant senyora.
Cridaré jo: "Via fora!"

Finis

f. 65^v 164/ JAMAY NO Y FARÉ, AYMIA,
si bé n'i à de gentils:
los uns y baten les mates,
altros prenen las perdius.

Sý aymava una dama
del que feya deu estray:¹⁹⁰
pensava que fos ma·ymia,
aymava-la sens engan.
Ara veyg *que* l'àn casada
ab un jovenet d'así:
tant mala fonch la jornada
que d'ela m'anamorí.

190 Text segurament corromput.

Un temps m'avia durat
que ela·m feya *gran* festa;
com jo li pasava devant,
jo la prenia per la sesta;
Ara veyg que l'àn casada,
pus que Déu o vol axí:
tant mala fonc la jornada
que d'ela m'enamori.

Com me portaren la nova
que ela tingué marit,
en spay de una ora
jo no·m sentí l'esperit
de l'aygua que·m regalava
del meu esperit catiu,
que las gens no conexien
jo si era mort ho viu.

Aquela galant donzela
jo l'anava vesitar
mes *per* mes en la vesprada,
en la ora de colgar;
ara no m'i cal anar,
pus *que* ela té marit.
Trist de mi, no sé *què* fasa:
més so mort que no so viu.

Finis

- f. 66 165/ GALANA, LA VOSTRA AMOR
a mi l'ànima·m travesa:
las penas, que may no·m sésan,
mil penas me fan del cor.

Al sayo que·m faré fer
serà d'una fantasia,
lo gipó d'un trebal fort,
las calsas de penas mias;
la camisa¹⁹¹ de tristor.
A mi l'ànima·m trevesa:
las penas, <que may no·m sésan,
mil pesas me fan del cor>.

Al baret que·m faré fer
serà d'una fantasia,
que si yo pas mal ni tristor
causau-o vós, vida mia.
Jo lo mal, vós la tristor.
A mi l'ànima·m travesa:
las penas, <que may no·m sésan,
mil pesas me fan del cor>.

Al capús de trist pensan[...],¹⁹²
de tristor és la folradura,
tallat de desigualtat,
cusit és de sa ventura,
gorit de la vostra amor.
A mi l'ànima·m <travesa:
las penas, que may no·m sésan,
mil pesas me fan del cor>.

O cambra de d<e>sconort,
de tristor inpeliadas!
Al lit és de un trebal,
las caixas mo<l>t desigades,
la cortina de tristor.
A mi l'ànima·m trevesa:
<las penas, que may no·m sésan,>
mil pesas <me fan del cor>.

Finis

191 *camisa*: al manuscrit, *canisa*.

192 *pensan*: *pensament* (?). El mot s'acaba a l'extrem del paper, de manera que no es pot saber si falta alguna lletra.

166/ DONAU-ME ALGUN ADJUTORI

ab què·m puga defensar
l'ànima que·m feu penar
en penas de Purgatori.

- f. 66^v Si la mia ànima·s¹⁹³ perdia,
quin compta·n¹⁹⁴ daríau, vós?
Que no ha bullas en Roma
que us bastasen dar secós.
Crec que mori<r>eu damnada,
si·m fèyeu desesperar
l'ànim<a> que·m <feu penar
en penas de Purgatori>.

No·m doneu tanta de pena,
galana, ni·m fasau penar;
si en res é feta erada,
ara u¹⁹⁵ so prou esmenat.
Vós que sou galant senyora
vulau-me desencativar
l'ànima <que·m feu penar
en penas de Purgatori>.

Finis

167/ MORIRÉ PER VÓS, GALANA,
si algun remey no·m dau;
la mia persona
vós la'm turmentau.

193 ·s: al ms., se.

194 ·n: al ms., ne.

195 ara u: al manuscrit, ajau.

Gran desix tenia
de ser servidor
de una gentil dama
que·m té ligat lo cor;
per bé que li dia:¹⁹⁶
“A mi res no·m val;
la mia <persona
vós *la’m turmentau*.”>

Aprés mar, bonansa.
No puc navegar.
Tinch ferma esperansa
no·m podeu faltar.
Aprés, la Fortuna
sesa·l¹⁹⁷ temporal:
la mia <persona
vós *la’m turmentau*>.

Per penas que·m dàseu,
per penas del món,
jo no us dexaria
per quantas ne són;
que si jo us dexava
no crech que·n trobàs tal:
la mia <persona
vós *la’m turmentau*>.

- f. 67 Vós m’aveu mort
y m’aveu degolat:
ploraran *vostres* ulls
y auran pietat.
Ploraran tot dia,
y la nit, altre tal,
en¹⁹⁸ spay de una ora
las penas que·m dau.

Finis

196 *dia*: error per ‘deia’?

197 *sesa·l*: al manuscrit, *sesa lo*.

198 *en*: al manuscrit, *ens*.

168/SI BÉ·M TÉ LO VOLER MEU
subjugat una donselà,
ara fos plasent a Déu
que·m pogués casar ab ela!

Al primer jorn que l'aguí vista
me tinguí per son catiu,
del que pas vida trista:
més so mort que no so viu.
Jo no veig ni trob nengú
que en lo meu mal entena:
moriré jo sens tardar
si no é respos<t>a d'ela.¹⁹⁹

Co[bles]

Del gran bé que jo em²⁰⁰ vull
cossa és desmasiada,
del que us jur sobre ma fe
no·n tinc altra més amada.
Girant-se <a> lo voler meu
seria cossa novella:
ara fos²⁰¹ plassent a Déu
que·m pogués²⁰² cassar amb ella!

Cobles

Sy jo li <po>gués comtar
de fi²⁰³ a fi mon corage,
pus d'ella no·m²⁰⁴ puc llunyar
que no·m sia²⁰⁵ gran damnatje!

199 Les dues estrofes següents són escrites per una altra mà, més maldestra.

200 *jo em*: al manuscrit, *jolm* (?).

201 *ara fos*: al manuscrit, escrit a la fi del vers anterior.

202 *que·m pogués*: al manuscrit, escrit a la fi del vers anterior.

203 *de fi*: al manuscrit, escrit a la fi del vers anterior.

204 *pus d'ella no·m*: al manuscrit, escrit a la fi del vers anterior; *no·m*, repetit al vers que segueix.

205 *que no·m sia*: al manuscrit, escrit a la fi del vers anterior.

Tant n'estic²⁰⁶ anemorat
la gent o té <a> maravella,²⁰⁷
del que <u>s jur sobre ma f[e]
no y à més galant donzell[a].

*Finis*²⁰⁸

f. 67^v 169/ A²⁰⁹ LA PRESÓ LA MATEU,
galans, aquella donsela,
que jo us jur que és aquella
que·m robà lo voler meu.

Ela és la robadora
que·m robà la voluntat,
y robà·m l'ànima mia
y del cor tot lo bon grat.
Pus lo ladre s'és trobat,
prech-vos a la cadena·l poseu,
que jo us jur <que és aquella
que·m robà lo voler meu>.

Ela és més criminosa
que no són los adelats
que van per las muntayas
robant la gent per lo pas.
Alà en²¹⁰ més gent aurà,
d'ela més vos agradereu:
si la us mirau en la cara,
lo seu catiu restareu.

Finis

206 *tant n'estic*: al manuscrit, escrit a la fi del vers anterior.

207 *la gent o te mara*, escrit a la fi del vers anterior; *vella*, a la ratlla següent.

208 Al peu, al costat del número 169 (número d'ordre del poema següent), hi ha un dibuix pornogràfic molt maldestre, probablement de la mateixa mà que el que ha copiat les dues estrofes anteriors, en què es veu un home (que sembla un capellà, o un estudiant) amb el membre en erecció, i al costat una dona amb la faldilla arromangada (veg. *supra*, p. 123). El número 169 es repeteix al f. 67v.

209 A: al manuscrit, SA (?).

210 *en*: error per 'on' (?).

170/ MOLTAS TERAS É CERCADES,
Florença²¹¹ y Alcúdia:
jamay viu²¹² una tal flor
com sou vós, la vida mia.

Com arribí a la plasa
jo may no la viu balar.
Mon esperit me defal:
en punt estic de finir.
Ella no·m vol²¹³ escoltar.
Si mon servir no volia,
ab altra no balaré,
abans seuré tot lo dia.

Ab las robas de color
ela va molt runflosa;
sens posar-se vermeló,
par sia color de rosa.
Ela res no s'i posa,
par sia la mes jolia;
si-s pintava com las altras
al²¹⁴ rey la d<e>manaria,

Finis

f. 68 171/ GALANA, PER BEN AMAR
gran temps à que us fas la²¹⁵ guera;
si l'amor no·m voleu dar,
jo us garajaré²¹⁶ la tera.

211 *Florença*: l'equiparació de Florència i Alcúdia fa pensar que potser hauria de dir Pollença.

212 *viu*: al manuscrit, *vuiu*.

213 *vol*: al manuscrit, *vos*.

214 *al*: llegiu 'el'.

215 *la*: al manuscrit, *lo*.

216 *garajaré*: llegiu 'guerregaré'.

Gran temps à que us fas la guera,
galana, bé u sabeu vós.
per la mar ni per la tera
jo no veig venir socós.
Galana, convertiu-vos
y mudau d'entensió,
y serà salvasió²¹⁷
de tota la vostra tera.

Un seti vos posaré,
galana, devant la casa,²¹⁸
y <a> las portas me metré;
muntar-me-n'é per la scala,
que d'aquí no·m partiré
fins siau a mon manar.
Si l'amor no·m vol<e>u <dar,
jo us garajaré la tera>.

Los vostres castels y vilas,
tots los vos garajeré,
y tanbé las vostras plasas:
jo totas la<s> vos menderé.
Aprés que las au<r>é presas,
vós serreu²¹⁹ a mon manar:
si l'amor <no·m voleu dar,
jo us garajaré la tera>.

Com jo·nava per la mar,
sempre anava navegant:
menava una galera,
no volia anar avant.
Jo us jur d'así al devant
no me'n vul més aturar:
si l'amor <no·m voleu dar,
jo us garajaré la tera>.

217 *salvasió*: al manuscrit, *saluasia*.

218 *casa*: al ms., *cara*.

219 *serreu*: llegiu 'sereu'.

Que a mi no·m falteran
gent d'armes ni cavalers,
no ni més encara
trasor ni molt<s> dinés
Si la vostra·mor tingués,
no·m calguera garejar,
no ni anar per la mar,
sinó garejar per tera.

- f. 68^v Usaré de mos remeys,
Si bé·m tinc prou pensaments.
Fasam que la nostra guerra
no la conega la gent:
fasam-la secretament,²²⁰
tant com se puga acabar.
Fasam que la nostra guerra
may no puga acabar.

Finis

172/ PER MOLT QUE SIAU AMADA,
no us doneu tanta alegria:
escoltau lo servidor
las penas que us compederia.²²¹

En la flor del meu jovent
servia una senyora
del que era merexent.
De virtuts era molt bona
ela, que, per sos semblans,
de mi gran grat ne tenia.
À-la'm levada un galant,
un jove d'aquesta vila.

220 Vers intercalat posteriorment.

221 *compederia*: per 'compadiria' (?)

Tant fort cosa és aquesta,
amar ab tal estremitat,
que <u>n altre poseesca
lo que jo tenia guanyat!
Jo crech que l'ànima mia
s'enreona ab lo cos:
may foren tals dolós
com d'ela luniar-me avia.

Finis

173/ Sí SOSPIR PER MA SENYORA,
qui fa la guera per mi;
*a mi-m costarà la vida
o jo la trauré d'así.*

A l'altre jorn jo-m pasejava:
vaig pasar per son ostal;
encontrí l'agradiada
que estava al portal,
y parlava ab sa mara.
Dey<a>-li gran bé de mi;
*a mi-m costarà <la vida
o jo la trauré d'así>.*

f. 69 Fan-la-star en loch escur,
fan-li pasar vida trista,
y son cor tot net y pur
turméntan-lo²²² cada dia.
No-m maravel mon cor si crida
com tal nova jo sabí;
*a mi-m costarà <la vida
o jo la trauré d'así>.*

Finis

222 *turméntan-lo*: al ms., *turmentanla*.

174/ O, CASTEL TANT ALTERÓS,
bé-m feu de cor sospirar!
Nit y jorn vinc a pensar
qui serà senyor de vós.

Un castel que tinch molt bel,
que jo axi l'è guanyat,
garejant-lo nit y dia
com si fos una siutat,
ara, com lo'n tinch guanyat,
mala gent vol-lo'm levar.
Al castel és tant fort
que no·s pot enderocar.

Los àngels van per la tera,
Jesuchrist és devalat,
per criar a vós, galana,
ab tanta d'umilitat.
Sant Miquel, lo capità,
que de vós compta laós,
hoc y los sants y las santas,
las virtuts que són en vós.

L'àliga porta corona
sobre quants ausels à·l món;
sí us feu vós, galant senyora,
sobra quant ausels à·l món.
Si la mar tornava tinta
o lo sel de paper fos,
no basterían a·scriure
las virtuts qui són en vós.

Finis

175/ SY AB VÓS NO PUCH PARLAR,
agrasiada senyora,
suplic-vos que sols una ora
de mi us vulau recordar.

Com d'asi jo·m partiré
may faré sinó plorar,
trist de mi, *com* pensaré
que sola us tindrè a dexar.
Si no·*m* dau algun conort
del *vostre* cos singular
més amaria morir
que tanta pena pasar.²²³

f. 69^v D'una cosa us vull pregar:
no féseu altre aymador,
ni en *vostre* pensament
no cabés tanta error.
Pus de mi podeu fiar
que us estim tant *com* ma vida,
digau del que no *us* é vista,
si desijau *mon* tornar.

Galana, no *us* ne dic més,
més avant del que *us* é dit;
no sia jo tant *confús*,
ni·*m* prenguéseu en oblit.
Si feu lo que jo *us* he dit,
mon cor resterà content.
Veu<reu>²²⁴ tant prestament
davant *vostres* vulls venir.

Finis

176/ADEU-SIAU, MA VIDA,
bé m'aveu oblidat:
pus voleu que *us* o diga?
Ja·*m* som aconortat.

223 A continuació hi ha el mot *Ay* encerclat.

224 *veureu*: al manuscrit, *veu*. Per 'veureu-me'?

Tant mala he pensat,
en dar-me tanta tristura!
Per vós he refusat
tanta bona ventura!
Trist de mi, tant me dura
vostra desigualtat!
Dexaré tristura
y pendré comiat.

O, tant greu comiat,
ab *gran* desconexensa!
Teniu altro aymador
que amau més que ma pensa?
Feu-me tanta ofensa,
ab *gran* desigualtat!
Vayg-me'n d'aquesta vida;
ara prenh comiat.

Sert, abans me n'ayré
que no la enujaria.
Altra me'n sercaré,
que faré mort y vida.

f. 70 Mas, qui la enuyarà
una dama tal com vós?
Enujar de més seria
redobblar-me las dolós.

Finis

177/SY CONQUISTAR-LA PORIA,
donsela, la vostra amor,
de parer me donaria
d'un realme fos senyor.

Sy conquistar-la poria
un dia tant solament,
de parer me donaria
que jo fos rey d'o[ri]ent.
De levant fins a ponent
no-s trobaria tal tresor,
no ni dama tant galana
com sou vós, la mia·mor.²²⁵

Si·l²²⁶ senyor rrey me donava
la meytat de son rechat,
Barcelona la galana
qui és²²⁷ tant nobla siutat,
més²²⁸ amaria, seyora,
un dia²²⁹ la vostra·mor
que si lo rey²³⁰ de Castella
me donava²³¹ tot son trezor.

Et finis

[178/] SEMPRE VOS PERSEGUIRÉ,
dama tant bella;
escrita sou dins mon cor:
"Amor és d'ella".

Lo perseguir que <u>s faré,
gentil senyora:
serem los dos cos per cos,
espasa sola.

225 Aquest vers substitueix *com sou vos na blancaflor*, que va ser ratllat. A partir d'aquí, la mateixa mà poc hàbil del f. 67 escriu les estrofes finals.

226 *Si·l*: al manuscrit, *Si lo*.

227 *qui és*: al manuscrit, aquests mots figuren al final de la ratlla de sobre, a continuació del vers anterior.

228 *més*: escrit al final de la ratlla de sobre.

229 *un dia*: mots escrits a la ratlla de sobre.

230 *que si lo rey*: mots escrits a la ratlla de sobre.

231 *me donava*: mots escrits a la ratlla de sobre.

f. 70^v Valentmén vos conbatré
ab gran carela,²³²
escrita sou <dins mon cor:
“Amor és d’ella”>.

Vós me dau gra<n> pasió
que may me dexa;
bé turmentau lo meu cor,
grasiosseta.

Ja fósem solets los dos,
dama tant bella!
Escrita <sou dins mon cor:
“Amor és d’ella”>.

Negra tinc lo cor de tot,
gentil senyora:
més amaria morir
que altra cossa.
Si mon marèxer no és tal
que a vós servesca,
escrita <sou dins mon cor:
“Amor és d’ella”>.

La pena que-m feu pasar,
gentil senyora,
me trevesa lo meu cor
y ma persona.
Nit y dia no tinc repòs
per amor d’ella.
Escrita <sou dins mon cor:
“Amor és d’ella”>.

Àngel sou de Paradís
en la semblansa,
tenui plasent lo sentit,²³³
[do]na·grasia<da>;
no crec que sia en lo món²³⁴
dama tant bella.
Escrita <sou dins mon cor:
“Amor és d’ella”>.

232 *carela*: llegiu ‘querella’.

233 *sentit*: escrit sol a la ratlla de sota.

234 *món*: escrit sol a la ratlla de sota.

[f. 71] Vós teniu l'ull²³⁵ amorós
y gentil seya,
lo nas teniu aflat,
pr<i>ma l'aurella,
la cara teniu vós tal
com rossa fresca.
*Escrita <sou dins mon cor:
"Amor és d'ella">.*

Los llavis teniu vós tals
com és la grana,
las dens fetes a compàs,
també molt blanques;
són manudes y gentils
com és la perla.
*Escrita <sou dins mon cor:
"Amor és d'ella">.*

Finalment jo me n'hyré
sens més tar[dans]a;
ha ont vatx no us ho d<i>ré,
na gentil dama.
Crec que may pus me veurà²³⁶
sa gentilessa.
*Escrita <sou dins mon cor:
"Amor és d'ella">.*

Qui à feta la cansó,
na²³⁷ gentil dama,
és un pobre companyó
que molt vos ama.
Per tostems la serviré,
morint per ella.
*Escrita sou dins mon cor:
"Amor és d'ella">.*

Et finis

235 *l'ull*: al manuscrit, *llull*.

236 *veurà*: escrit sol a la ratlla de sota.

237 *na*: escrit al final del vers anterior.

[179/] GENTIL SENYORA, VALEU-LI A L'OM
que us ayma de cor fi.²³⁸

Co[bles]

Gentil senyora cos donós,
dins un verger fósem los dos
coberts de rroses y de flos
a l'ombreta de un gesemí.²³⁹
[f. 71^v] Jo som aquell quis ama tant
sens falsa ni sens engan;
vós dormiu, jo vaitx²⁴⁰ ve[l]lant
tota la nit fins al matí.²⁴¹

Cobles

Gentil senyora cos lleal:²⁴²
vós del meu cor teniu la clau;
guardau-la bé, no la perdau.
Com jo vindré, vullau-me obrir.²⁴³

Cobles

Gentil senyora cos plasent:
de vós y de mi parla la gent;
dau-me un baysar secretament
y la gent no tindrà què dir.²⁴⁴

<Finis>

238 Aquests dos versos apareixen al manuscrit transcrits en tres versos: *gentil senyora va/leu li alom queus / ayma de cor fi*.

239 Aquests versos apareixen transcrits en una columna de cinc ratlles: *gentil senyora cos / donos dins un verger / fosem los doscoberts / derroses ydeflos alom/breta de ungesemi*.

240 *vaitx*: al manuscrit, *vaxit*.

241 Aquests versos apareixen transcrits al manuscrit en cinc ratlles: *jo som aquell quis ama / tant sens falsa ni / sens engan vos dor/miu jo vaxit ve[aquí hi ha un forat]lant / totalanit fins al mati*.

242 *lleal*: primer havia escrit *donos*.

243 Aquests versos apareixen transcrits així: *Gentil senyora cos donos* [mot ratllat al manuscrit] / *dins* \neq [ratllat] *lleal vos del meu / corteniu laclau guar/dau labe nola perdau / comjo vindre vullau/me obrir*.

244 Versos transcrits així al manuscrit: *gentil senyora cos pla/sent de vos y de mi par/lalagent dau me vn / baysar secretament / ylagent notindra que / dir*.

[180/] JO SOM AQUELL QUE US AM DE COR
hi us vull donar tot mon tresor,
y si no-m dau la vostra amor
perdut seré jo, trist de mi.²⁴⁵

245 Aquests quatre versos són escrits d'una mà nova al manuscrit. Una nova mà, finalment, escriu aquesta frase: *¡Ho mugeres, gloria / de los ombres, infierno / de las almas, / porgatori<o> de las / bolsas.*

RESUM

El Llibre de cançons, un cançoner cinccentista desconegut

Aquest treball estudia i edita un cançoner d'autor, anònim, escrit a mitjan segle XVI i conservat fragmentàriament. De les cent vuitanta composicions que havia contingut inicialment ara només se'n conserven cent: noranta-vuit en català i dues (els números 23 i 24) en castellà. Totes eren desconegudes, encara que una (núm. 21) recrea uns versos que devien ser tradicionals, ja que apareixen amb poca variació en una composició del cançoner *Flor de enamorados*, de Joan Timoneda. A pesar dels defectes mètrics i estròfics i la reiteració dels tòpics de la poesia de cançoner, en aquest recull també trobem temes nous i un lèxic i una sintaxi populars que el fan interessant.

MOTS CLAU: literatura catalana de l'edat moderna, poesia del segle XVI, lírica popular, cançoners, edició de textos.

ABSTRACT

The Llibre de Cançons, a 16th century unknown cançoner

This work studies and publishes a hitherto unknown songbook of a single author, written in the mid-Sixteenth century and preserved fragmentarily. It is anonymous. It contains the only 100 compositions that we conserve from the 180 original ones: 98 compositions are in Catalan and 2 in Spanish (num. 23 and 24). All of them were unknown and only one (num. 21) copies verses that were probably traditional, because they appear with small variations in the songbook *Flor de enamorados* by Joan Timoneda. Despite the metric and strophic imperfections and the reiteration of the common places of the *cancioneril* poetry, there are also new themes and a popular lexicon and syntax that make it interesting.

KEYWORDS: Catalan literature of the Modern Age, poetry of the 16th century, popular lyrical poetry, songbooks, text edition.